

Edictum rectae fidei

ΕΝ ΟΝΟΜΑΤΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΠΑΤΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΟΝΟΓΕΝΟΥΣ ΑΥΤΟΥ ΥΙΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Αυτοκράτωρ Καῖσαρ φιλόχριστος Φλ' Ίουστινιανὸς Ἀλαμανικὸς Γοτθικὸς Φραγκικὸς Γερμανικὸς Ἀντικὸς Ἀλανικὸς Οὐανδαλικὸς Ἀφρικανὸς εὐσεβὴς εὐτυχὴς ἔνδοξος νικητὴς τροπαιοῦχος ἀεισέβαστος αὐγουστος παντὶ τῷ πληρώματι τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας. Εἰδότες ὡς οὐδὲν οὕτως θεραπεύει τὸν φιλόανθρωπον θεὸν ὡς τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν πάντας τοὺς Χριστιανοὺς περὶ τὴν ὀρθὴν καὶ ἀμώμητον πίστιν καὶ μὴ εἶναι σχίσματα ἐν τῇ ἀγίᾳ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ, ἀναγκαῖον ἡγησάμεθα πᾶσαν πρόφασιν ἀναιροῦντες τοῖς σκανδαλιζομένοις ἢ σκανδαλίζουσι τὴν τῆς ὀρθῆς πίστεως ὁμολογίαν τὴν ἐν τῇ ἀγίᾳ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ κηρυττομένην φανεράν διὰ τοῦ παρόντος ἡδίκτου ποιήσασθαι πρὸς τὸ καὶ τοὺς τὴν ὀρθὴν πίστιν ὁμολογοῦντας ἐν βεβαίῳ ταύτην φυλάττειν καὶ τοὺς πρὸς ταύτην φιλονικοῦντας μανθάνοντας τὴν ἀλήθειαν σπουδάσαι ἐνωθῆναι τῇ ἀγίᾳ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ. Ὁμολογοῦμεν τοίνυν πιστεύειν εἰς πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα, τριάδα ὁμοούσιον, μίαν θεότητα ἥτοι φύσιν καὶ οὐσίαν καὶ δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν ἥτοι προσώποις δοξάζοντες, εἰς ἃ βεβαπτίσμεθα, εἰς ἃ πεπιστεύκαμεν καὶ οἷς συντετάγμεθα, τὰς μὲν ιδιότητας χωρίζοντες, ἐνοῦντες δὲ τὴν θεότητα. μονάδα γὰρ ἐν τριάδι καὶ τριάδα ἐν μονάδι προσκυνοῦμεν παράδοξον ἔχουσαν καὶ τὴν διαίρεσιν καὶ τὴν ἔνωσιν, μονάδα μὲν κατὰ τὸν τῆς οὐσίας ἢ τοῦ θεότητος λόγον, τριάδα δὲ κατὰ τὰς ιδιότητας ἢ τοῦ ὑποστάσεις ἥτοι πρόσωπα (διαίρεται γὰρ ἀδιαιρέτως, ἴν' οὕτως εἴπωμεν, καὶ συνάπτεται διηρημένως· ἐν γὰρ ἐν τρισὶν ἢ θεότης καὶ τὰ τρία ἐν τὰ ἐν οἷς ἢ θεότης, ἢ τό γε ἀκριβέστερον εἰπεῖν, ἢ ἢ θεότης), θεὸν ἕκαστον, ἂν θεωρῆται μόνον τοῦ νοῦ χωρίζοντος τὰ ἀχώριστα, θεὸν τὰ τρία μετ' ἀλλήλων νοούμενα τῷ ταυτῷ τῆς κινήσεως καὶ τῆς φύσεως, ἐπειδὴ χρῆ καὶ τὸν ἕνα θεὸν ὁμολογεῖν καὶ τὰς τρεῖς ὑποστάσεις κηρύττειν ἢ τοῦ τρία πρόσωπα καὶ ἐκάστην μετὰ τῆς ιδιότητος. καὶ οὔτε τὴν ἔνωσιν σύγχυσιν ἐργαζόμεθα κατὰ Σαβέλλιον ἐν πρόσωπον τριώνυμον λέγοντα τὴν τριάδα, τὸν αὐτὸν πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα, οὔτε διαιροῦντες ἀλλοτριοῦμεν τῆς τοῦ θεοῦ πατρὸς οὐσίας τὸν υἱὸν ἢ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ τὴν Ἀρείου μανίαν εἰς τρεῖς διαφόρους οὐσίας κατατέμνοντες τὴν θεότητα. εἷς τοίνυν θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ εἷς υἱὸς μονογενὴς, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἐν πνεῦμα ἅγιον, ἐν ᾧ τὰ πάντα. Ὁμολογοῦμεν δὲ αὐτὸν τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ θεοῦ, τὸν θεὸν λόγον τὸν πρὸ αἰώνων καὶ ἀχρόνως ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ γεννηθέντα ἐξ αὐτῆς, ὃς ἐστὶν κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἷς τῆς ἁγίας τριάδος, ὁμοούσιος τῷ θεῷ καὶ πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιος 132 ἡμῖν ὁ αὐτὸς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, παθητὸς σαρκί, ἀπαθὴς ὁ αὐτὸς θεότητι. οὔτε γὰρ ἕτερός τις ἐστὶν παρὰ τὸν λόγον ὁ τὸ πάθος καὶ τὸν θάνατον ἀναδεγμένος, ἀλλ' αὐτὸς ὁ ἀπαθὴς καὶ αἰδῖος τοῦ θεοῦ λόγος γεννήσεως σαρκὸς ἀνθρωπίνης ἀνασχόμενος τὰ πάντα πεπλήρωκεν. δι' ὃ οὐκ ἄλλον τὸν θεὸν λόγον τὸν θαυματουργήσαντα καὶ ἄλλον τὸν Χριστὸν τὸν παθόντα ἐπιστάμεθα, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα καὶ τοῦ αὐτοῦ τὰ τε θαύματα καὶ τὰ πάθη, ἅπερ ἐκουσίως ὑπέμεινεν σαρκί, ὁμολογοῦμεν. οὔτε γὰρ ἄνθρωπός τις ὑπὲρ ἡμῶν ἑαυτὸν δέδωκεν, ἀλλ' αὐτὸς ὁ λόγος τὸ ἴδιον σῶμα δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα μὴ εἰς

ἄνθρωπον ἢ πίστις καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν ἦι, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν θεὸν λόγον τὴν ἡμετέραν πίστιν ἔχωμεν. καὶ θεὸν τοίνυν αὐτὸν ὁμολογοῦντες οὐκ ἀθετοῦμεν τοῦ εἶναι αὐτὸν καὶ ἄνθρωπον, καὶ ἄνθρωπον λέγοντες αὐτὸν οὐκ ἀρνούμεθα τὸ εἶναι αὐτὸν καὶ θεόν. εἰ γὰρ θεὸς μόνον ἦν, πῶς ἔπασχε; πῶς ἔσταυροῦτο καὶ ἀπέθνησκε; ἀλλότρια γὰρ ταῦτα θεοῦ. εἰ δὲ ἄνθρωπος μόνον, πῶς διὰ τοῦ πάθους ἐνίκη; πῶς ἔσωιζεν; πῶς ἐζωοποιεῖ; ταῦτα γὰρ ὑπὲρ ἄνθρωπον ἦν. νῦν δὲ ὁ αὐτὸς πάσχει καὶ σώιζει καὶ διὰ τοῦ πάθους νικᾷ, ὁ αὐτὸς θεός, ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος, τὸ συναμφοτέρον ὡς ἓν, ἑκάτερον ὡς μόνον. ὅθεν ἐξ ἑκατέρας φύσεως, τουτέστιν ἐκ θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, ἓνα Χριστὸν σύνθετον λέγοντες σύγχυσιν τῇ ἐνώσει οὐκ ἐπεισάγομεν. καὶ ἐν ἑκατέραι δὲ φύσει, τουτέστιν ἐν θεότητι καὶ ἀνθρωπότητι, τὸν ἓνα κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα γινώσκοντες διαίρεσιν μὲν τὴν ἀνά μέρος ἢ τομὴν οὐκ ἐπιφέρομεν τῇ μιᾷ αὐτοῦ ὑποστάσει, τὴν δὲ διαφορὰν τῶν φύσεων, ἐξ ὧν καὶ συνετέθη, σημαίνομεν, οὐκ ἀνηρημένην διὰ τὴν ἔνωσιν, ἐπειδὴ ἑκάτερα φύσις ἐστὶν ἐν αὐτῷ. συνθέσεως γὰρ ὁμολογουμένης καὶ τὰ μέρη ἐν τῷ ὅλῳ ὑπάρχει καὶ τὸ ὅλον ἐν τοῖς μέρεσιν γινώσκεται. οὔτε γὰρ ἡ θεία φύσις εἰς τὴν ἀνθρωπίνην μετεβλήθη, οὔτε δὲ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις εἰς τὴν θείαν ἐτράπη· νοουμένης δὲ μᾶλλον καὶ ὑπαρχούσης ἑκατέρας ἐν τῷ τῆς ἰδίας φύσεως ὄρωι τε καὶ λόγῳ πεπραχθαι φαμέν τὴν ἔνωσιν καθ' ὑπόστασιν. ἡ δὲ καθ' ὑπόστασιν ἔνωσις δηλοῖ ὅτι ὁ θεὸς λόγος, τουτέστιν ἡ μία ὑπόστασις ἐκ τῶν τριῶν τῆς θεότητος ὑποστάσεων, οὐ προουποστάντι ἀνθρώπῳ ἠνώθη, ἀλλ' ἐν τῇ γαστρὶ τῆς ἀγίας παρθένου ἐδημιούργησεν ἑαυτῷ ἐξ αὐτῆς ἐν τῇ ἰδίᾳ ὑποστάσει σάρκα ἐψυχωμένην ψυχῇ λογικῇ καὶ νοερᾷ, ὅπερ ἐστὶ φύσις ἀνθρωπίνη. ταύτην δὲ τὴν καθ' ὑπόστασιν τοῦ θεοῦ λόγου πρὸς τὴν σάρκα ἔνωσιν διδάσκων ἡμᾶς καὶ ὁ θεῖος ἀπόστολος λέγει 20δς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἄρπαγμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών²⁰. διὰ γὰρ τοῦ εἰπεῖν «ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων» τὴν τοῦ λόγου ὑπόστασιν ὑπάρχουσαν ἔδειξεν ἐν οὐσίᾳ θεοῦ, διὰ δὲ τοῦ εἰρεῖν «μορφὴν δούλου ἔλαβεν» οὐσίᾳ ἀνθρώπου καὶ οὐχ ὑποστάσει ἤτοι προσώπῳ ἐνωθῆναι τὸν λόγον ἐσήμανεν. οὔτε γὰρ εἶπεν τὸν ἐν μορφῇ δούλου ὑπάρχοντα ἔλαβεν, ἵνα μὴ προουποστάντι ἀνθρώπῳ ἐνωθῆναι δεῖξηι τὸν λόγον, καθὼς Θεόδωρος καὶ Νεστόριος ἀσεβοῦντες ἐβλασφήμησαν σχετικὴν τὴν ἔνωσιν λέγοντες. ἡμεῖς δὲ τῇ θείᾳ γραφῇ καὶ τοῖς ἀγίοις πατράσιν ἐπόμμενοι ὁμολογοῦμεν ὅτι ὁ θεὸς λόγος σὰρξ ἐγένετο, ὅπερ ἐστὶν καθ' ὑπόστασιν ἑαυτῷ ἠνώσε φύσιν ἀνθρωπίνην. δι' ὃ καὶ εἰς ὑπάρχει ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἔχων ἐν ἑαυτῷ τὸ τέλειον τῆς θεικῆς φύσεως 134 καὶ τὸ τέλειον τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. καὶ ἔστιν μονογενῆς μὲν καὶ λόγος ὡς ἐκ θεοῦ πατρὸς 134 γεννηθεὶς, καὶ πρωτότοκος δὲ ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς ὁ αὐτός, ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ θεοῦ υἱὸς ἀνθρώπου γέγονεν καὶ μείνας ὅπερ ἦν, οὐ μετέβαλεν ὅπερ γέγονεν. ὅθεν καὶ δύο γεννήσεις τοῦ αὐτοῦ μονογενοῦς θεοῦ λόγου ὁμολογοῦμεν, τὴν μὲν πρὸ αἰώνων ἐκ τοῦ πατρὸς ἀσωμάτως, τὴν δὲ ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἀγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας σαρκωθέντος καὶ ἐνανθρωπήσαντος. ὁ γὰρ ἐκ πατρὸς ἐκλάμψας ὑπὲρ ἔννοιαν ἐκ μητρὸς ἀνέτειλεν ὑπὲρ λόγον καὶ ὧν θεὸς ἀληθὴς ἄνθρωπος γέγονεν ἀληθῶς. διὰ τοῦτο κυρίως καὶ κατ' ἀλήθειαν θεοτόκον τὴν ἀγίαν ἔνδοξον καὶ ἀειπάρθενον Μαρῖαν ὁμολογοῦμεν, οὐχ ὡς τοῦ θεοῦ λόγου τὴν ἀρχὴν ἐξ αὐτῆς λαβόντος, ἀλλ' ὅτι ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ὁ πρὸ τῶν αἰώνων μονογενῆς θεὸς λόγος σαρκωθεὶς ἐξ αὐτῆς ἀτρέπτως ἐνηθρώπησεν. καὶ ἀόρατος ὧν ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ὁρατὸς γέγονεν ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν, καὶ ἀπαθὴς ὧν θεὸς οὐκ ἀπηξίωσε παθητὸς εἶναι ἄνθρωπος καὶ ὁ ἀθάνατος νόμοις ὑποκεισθαι θανάτου. τοῦτον τὸν ἐν Βηθλεὲμ γεννηθέντα ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ σάρκα καὶ ὁμοιωθέντα ἀνθρώποις καὶ σταυρωθέντα ὑπὲρ

ἀνθρώπων ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου ἐκήρυξαν οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι αὐτὸν εἶναι θεόν, αὐτὸν ἄνθρωπον, αὐτὸν υἱὸν θεοῦ, αὐτὸν υἱὸν ἀνθρώπου, αὐτὸν ἐξ οὐρανοῦ, αὐτὸν ἀπὸ γῆς, αὐτὸν ἀπαθῆ, αὐτὸν παθητόν. ὁ γὰρ γεννηθεὶς ἄνωθεν ἐκ τοῦ πατρὸς λόγος ἀρρήτως ἀφράστως ἀκαταλήπτως ἀίδίως αὐτὸς ἐν χρόνῳ γεννᾶται κάτωθεν ἐκ παρθένου Μαρίας, ἵνα οἱ κάτωθεν πρότερον γεννηθέντες ἄνωθεν ἐκ δευτέρου γεννηθῶσιν, τουτέστιν ἐκ θεοῦ. αὐτὸς οὖν μητέρα μόνον ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἡμεῖς πατέρα μόνον ἔχομεν ἐν οὐρανῷ. λαβὼν γὰρ τὸν θνητὸν πατέρα τῶν ἀνθρώπων τὸν Ἀδάμ ἔδωκεν τοῖς ἀνθρώποις τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ἀθάνατον κατὰ τὸ λεγόμενον 20 δέδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι²⁰. ὅθεν καὶ θανάτου κατὰ σάρκα γεύεται ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ διὰ τὸν σαρκικὸν αὐτοῦ πατέρα, ἵνα οἱ υἱοὶ τοῦ ἀνθρώπου τῆς ζωῆς αὐτοῦ μεταλάβωσι διὰ τὸν κατὰ πνεῦμα αὐτῶν πατέρα τὸν θεόν. αὐτὸς οὖν κατὰ φύσιν υἱὸς ἐστὶν τοῦ θεοῦ, ἡμεῖς δὲ κατὰ χάριν. καὶ πάλιν αὐτὸς κατ' οἰκονομίαν καὶ δι' ἡμᾶς υἱὸς γέγονε τοῦ Ἀδάμ, ἡμεῖς δὲ κατὰ φύσιν ἐσμὲν υἱοὶ τοῦ Ἀδάμ. πατὴρ γὰρ ἐστὶν αὐτοῦ ὁ θεὸς κατὰ φύσιν, ἡμῶν δὲ κατὰ χάριν. καὶ θεὸς αὐτοῦ γέγονε κατ' οἰκονομίαν, διότι γέγονεν ἄνθρωπος, ἡμῶν δὲ κατὰ φύσιν δεσπότης ἐστὶν καὶ θεός. καὶ διὰ τοῦτο ὁ λόγος, ὅς ἐστιν υἱὸς τοῦ πατρὸς, ἐνωθεὶς σαρκὶ γέγονε σὰρξ, ἵνα οἱ ἄνθρωποι ἐνωθέντες τῷ πνεύματι γένωνται ἐν πνεύματι. αὐτὸς οὖν ὁ ἀληθινὸς υἱὸς τοῦ θεοῦ τοὺς πάντας ἡμᾶς φορεῖ, ἵνα οἱ πάντες τὸν ἕνα φορέσωμεν θεόν. καὶ ἔστι καὶ μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν εἷς τῆς ἀγίας τριάδος ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς σύνθετος ἐξ ἐκατέρας φύσεως. σύνθετον δὲ τὸν Χριστὸν ὁμολογοῦμεν τῇ τῶν ἀγίων πατέρων ἀκολουθοῦντες διδασκαλία. ἐπὶ γὰρ τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου ἢ κατὰ σύνθεσιν ἔνωσις τὴν σύγχυσιν καὶ διαίρεσιν ἀποβάλλεται, καὶ φυλάττει μὲν τὴν ἐκατέρας φύσεως ιδιότητα, μίαν δὲ ὑπόστασιν ἥτοι πρόσωπον τοῦ θεοῦ λόγου καὶ μετὰ τῆς σαρκὸς δείκνυσι καὶ ἔστιν εἷς καὶ ὁ αὐτὸς τέλειος ἐν θεότητι καὶ τέλειος ἐν ἀνθρωπότητι, οὐχ ὡς ἐν δυσὶν ὑποστάσεσιν ἦγον προσώποις, ἀλλ' ἐν θείᾳ φύσει καὶ ἀνθρωπίνῃ γνωριζόμενος, ἵν' εἷς ἦι τὰ ἐκάτερα, τέλειος θεὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος, ὁ αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ εἷς τῆς ἀγίας τριάδος συνδοξαζόμενος τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἀγίῳ πνεύματι. οὔτε γὰρ τετάρτου προσώπου προσθήκην ἐπεδέξατο 136 ἢ ἀγία τριάς καὶ σαρκωθέντος τοῦ ἐνὸς τῆς ἀγίας τριάδος θεοῦ λόγου. ταύτην τὴν καλὴν παρακαταθήκην, ἣν παρὰ τῶν ἀγίων πατέρων εἰλήφαμεν, φυλάττομεν, ἐν ἧι ζῶμεν καὶ πολιτευόμεθα, καὶ ἦν συνέκδημον λάβοιμεν, τὴν εἰς πατέρα καὶ Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ζῶντος καὶ ἅγιον πνεῦμα ὁμολογίαν. Ταῦτα οὕτως ὁμολογοῦντες πρὸς ταῖς ἄλλαις τοῦ ἐν ἀγίοις Κυρίλλου περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως διδασκαλίαις καὶ τὸ εἰρημένον παρ' αὐτοῦ μίαν φύσιν τοῦ θεοῦ λόγου σεσαρκωμένην δεχόμενοι ὁμολογοῦμεν ὅτι ἐκ τῆς θείας φύσεως καὶ τῆς ἀνθρωπίνης εἷς Χριστὸς ἀπετελέσθη καὶ οὐ μία φύσις, καθὼς τινὲς κακῶς τὴν λέξιν ἐκλαμβάνοντες λέγουσιν ἐπιχειροῦσιν. ἀμέλει τοι καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ ὁσάκις μίαν φύσιν εἶπεν τοῦ λόγου σεσαρκωμένην, ἐπὶ τούτου τῷ τῆς φύσεως ὀνόματι ἀνθ' ὑποστάσεως ἐχρήσατο. καὶ ἐν οἷς λόγοις εἶπεν ταύτην τὴν λέξιν, ἐν τοῖς ἐφεξῆς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπήγαγεν ποτὲ μὲν υἱόν, ποτὲ δὲ λόγον ἢ μονογενῆ, ἄπερ οὐ φύσεως, ἀλλ' ὑποστάσεως ἥτοι προσώπου ἐστὶ δηλωτικά. ἢ τοίνυν ὑπόστασις τοῦ λόγου σαρκωθεῖσα οὐ μίαν φύσιν, ἀλλ' ἕνα Χριστὸν σύνθετον ἀπετέλεσεν, τὸν αὐτὸν θεὸν καὶ ἄνθρωπον. θεὸν δὲ καὶ ἄνθρωπον τὸν Χριστὸν ὁμολογοῦντας μίαν φύσιν ἥτοι οὐσίαν ἐπ' αὐτοῦ λέγουσιν ἀσεβές. ἀδύνατον γὰρ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν κατὰ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν φύσιν ἥτοι οὐσίαν καὶ πρὸς αἰώνων εἶναι καὶ ἐν χρόνῳ ἢ ἀπαθῆ καὶ παθητόν, ὅπερ ἐπὶ τῆς μιᾶς αὐτοῦ ὑποστάσεως ἥτοι προσώπου ὀρθῶς ὁμολογοῦμεν. ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν εἰρημένων τῷ αὐτῷ ἐν ἀγίοις Κυρίλλῳ ἀποδειξόμεν τὴν περὶ τῆς εἰρημένης λέξεως σαφεστάτην αὐτοῦ διδασκαλίαν. ἐν γὰρ

τῆι πρώτῃ πρὸς Σούκενσον ἐπιστολῆι εἰπὼν μίαν φύσιν τοῦ θεοῦ λόγου σεσαρκωμένην εὐθὺς ἐπήγαγεν Οὐκοῦν ὅσον μὲν ἦκεν εἰς ἔννοιαν καὶ εἰς γε μόνον τὸ ὄραν τοῖς τῆς ψυχῆς ὄμμασι τίνα τρόπον ἐνηθρώπησεν ὁ μονογενής, δύο τὰς φύσεις εἶναι φαμέν, ἓνα δὲ υἷὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον τὸν τοῦ θεοῦ λόγον ἐνανθρωπήσαντα καὶ σεσαρκωμένον. Διὰ τούτων δὲ ὁ πατήρ τὸν τρόπον τῆς ἐνανθρωπήσεως παραστήσαι βουλόμενος καὶ τὸ ἀδιαίρετον καὶ ἀσυγχυτον φυλάττων καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν συνελθουσῶν φύσεων ἔδειξεν καὶ ἓνα Χριστὸν ἐκήρυξεν, ἀλλ' οὐχὶ μίαν φύσιν θεότητος καὶ σαρκός. καὶ ἐν τῇ δευτέρῃ δὲ πρὸς τὸν αὐτὸν Σούκενσον ἐπιστολῆι τὰ παραπλήσια διδάσκων γράφει οὕτως Εἰ μὲν γὰρ μίαν εἰπόντες τοῦ λόγου φύσιν σεσιγήκαμεν οὐκ ἐπενεγκόντες τὸ σεσαρκωμένην, ἀλλ' οἷον ἔξω θέντες τὴν οἰκονομίαν, ἣν αὐτοῖς τάχα που καὶ οὐκ ἀπίθανος ὁ λόγος προσποιούμενοις ἐρωτᾶν ποῦ τὸ τέλειον ἐν ἀνθρωπότητι ἢ πῶς ὑφέστηκεν ἢ καθ' ἡμᾶς οὐσία· ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ ἐν ἀνθρωπότητι τελειότης καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς οὐσίας ἢ δῆλωσις εἰσκεκόμεναι διὰ τοῦ λέγειν «σεσαρκωμένην», παυσάσθωσαν καλαμίνην ῥάβδον ἑαυτοῖς ὑποστήσαντες, τοῦ γὰρ ἐκβάλλοντος τὴν οἰκονομίαν καὶ ἀρνούμενου τὴν σάρκωσιν ἦν τὸ ἐγκαλεῖσθαι δικαίως, ἀφαιρουμένου τὸν υἷὸν τῆς τελείας ἀνθρωπότητος· εἰ δέ, ὡς ἔφην, ἐν τῷ σεσαρκῶσθαι λέγειν αὐτὸν σαφῆς ἐστὶ καὶ ἀναμφίβολος ὁμολογία τοῦ ὅτι γέγονεν ἄνθρωπος, οὐδὲν ἔτι κωλύει νοεῖν ὡς εἰς ὑπάρχων καὶ μόνος υἱὸς ὁ Χριστὸς ὁ αὐτὸς θεός ἐστι καὶ ἄνθρωπος, ὡσπερ ἐν θεότητι τέλειος, οὕτω καὶ ἐν ἀνθρωπότητι τέλειος. ὀρθότατα δὲ καὶ πάνυ συνετῶς ἢ σὴ τελειότης τὸν περὶ τοῦ σωτηρίου 138 πάθους ἐκτίθεται λόγον οὐκ αὐτὸν τὸν μονογενῆ υἷὸν τοῦ θεοῦ, καθ' ὃ νοεῖται καὶ ἔστι θεός, παθεῖν εἰς ἰδίαν φύσιν τὰ σώματος ἰσχυριζομένη, παθεῖν δὲ μᾶλλον τῇ χοικῆι φύσει. δεῖ γὰρ ἀναγκαίως ἀμφοτέρωθεν σώζεσθαι τῷ ἐνὶ καὶ κατὰ ἀλήθειαν υἱῷ καὶ τὸ μὴ πάσχειν θεικῶς καὶ τὸ λέγεσθαι παθεῖν ἀνθρωπίνως. ἡ αὐτοῦ γὰρ πέπονθεν σάρξ. Καὶ ἐν τῷ τρισκαιδεκάτῳ δὲ κεφαλαίῳ τῶν Σχολίων ὁ αὐτὸς ἐν ἀγίοις Κύριλλος ὁμοίως ἀποβαλλόμενος τοὺς τε δύο υἱοὺς εἰσάγοντας τοὺς τε μίαν φύσιν λέγοντας τῆς θεότητος καὶ τῆς σαρκὸς τοῦ Χριστοῦ γράφει οὕτως Οὐ διοριστέον οὖν ἄρα τὸν ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν εἰς ἄνθρωπον ἰδικῶς καὶ εἰς θεὸν ἰδικῶς, ἀλλ' ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν φαμέν τὴν τῶν φύσεων εἰδότες διαφορὰν καὶ ἀσυγχύτους ἀλλήλαις τηροῦντες αὐτάς. Εἰ τοίνυν, καθὼς διδάσκει ὁ ἐν ἀγίοις Κύριλλος, εἰς ἐστὶν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, τέλειος ἐν θεότητι καὶ τέλειος ὁ αὐτὸς ἐν ἀνθρωπότητι καὶ οὐκ ἔπαθεν τῇ θείᾳ φύσει, ἀλλὰ τῇ χοικῆι φύσει, οἶδεν δὲ καὶ τὴν τῶν φύσεων διαφορὰν καὶ τὸ ἀσυγχύτους αὐτάς ἀλλήλαις ἐν μιᾷ ὑποστάσει φυλάττεσθαι, δῆλον ὅτι τὸν αὐτὸν ἐν τῇ θείᾳ φύσει καὶ τῇ ἀνθρωπίνῃ λέγει ὁ πατήρ γνωρίζεσθαι καὶ ἑκατέραν φύσιν ἐν αὐτῷ εἶναι, ἐξ ὧν καὶ συνετέθη. καὶ οὐκ ἂν τις οὕτω μανείη, ὡς ὀρθῶς νομίσει φρονεῖν τοὺς λέγοντας μίαν εἶναι φύσιν ἥτοι οὐσίαν σαρκὸς καὶ θεότητος τοῦ Χριστοῦ τὴν αὐτὴν θείαν καὶ χοικῆν, παθητὴν καὶ ἀπαθῆ. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐτέρωθεν κατασκευάζειν ἐπιχειροῦσι τινὲς τὸ μίαν εἶναι φύσιν τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ τὸ τοῦ ἀνθρώπου παράδειγμα προβαλλόμενοι καὶ λέγοντες ὅτι ὡσπερ ἐξ ἑτεροφυῶν, ψυχῆς καὶ σώματος, συνεστῶς ὁ ἄνθρωπος μία φύσις λέγεται, οὕτω καὶ ἐκ δύο φύσεων, θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, τὸν Χριστὸν λέγοντες ὀφείλομεν μίαν φύσιν ἐπ' αὐτοῦ λέγειν, ἐκεῖνο πρὸς αὐτοὺς ἐροῦμεν ὅτι ὁ μὲν ἄνθρωπος κἂν ἐκ διαφορῶν συνέστηκεν, τουτέστι ψυχῆς καὶ σώματος, ὅμως διὰ τοῦτο μία φύσις λέγεται, ἐπειδὴ κοινῶς κατὰ πασῶν τῶν ὑποστάσεων ἢ γούν προσώπων τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ εἶδος ἀναγομένων κατηγορεῖται. εἰ καὶ τὰ μάλιστα γὰρ ἐκάστη ὑπόστασις ἥτοι πρόσωπον, οἷον Πέτρος καὶ Παῦλος, τοῖς ἰδιώμασιν ἀπ' ἀλλήλων διαχωρίζονται, ἀλλ' ὅμως οὐ τῇ φύσει διαιροῦνται· ἀμφοτέροι γὰρ ἄνθρωποι. καὶ πάλιν οὔτε ψυχὴ χωρὶς

σώματος οὔτε σῶμα χωρὶς ψυχῆς ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος ἐδημιουργήθη. πᾶν δὲ κτίσμα εἰ καὶ ἐκ διαφόρων συνέστηκεν, ἀλλ' οὖν μίαν ἐκείνην ἔχειν λέγεται φύσιν καθ' ἣν παρὰ τοῦ θεοῦ ἐδημιουργήθη· ὁ δὲ Χριστὸς οὐχ οὕτως. οὔτε γὰρ μίαν φύσιν ἢ γοῦν οὐσίαν δηλοῖ κοινῶς κατὰ πολλῶν ὑποστάσεων ἢτοι προσώπων κατηγορουμένην, ὡσπερ ὁ ἄνθρωπος (εἰ γὰρ τοῦτο ἦν, πολλοὶ Χριστοὶ εὐρεθήσονται καθ' ὧν τὸ κοινὸν τῆς μιᾶς φύσεως κατηγορεῖτο, ὅπερ καὶ λέγειν ἐστὶν ἀσεβές)· ἀλλ' οὔτε ἀπ' ἀρχῆς ἐκ θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, ὡσπερ ὁ ἄνθρωπος ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος, ὁ Χριστὸς ἐδημιουργήθη, ἵνα τοῦτο ἦι φύσις Χριστοῦ, ἀλλὰ θεὸς ὧν πρὸ αἰώνων ὁ λόγος καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως ἢτοι οὐσίας ὑπάρχων τῷ πατρὶ καὶ δημιουργὸς τῶν ἀπάντων, ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἀνθρώπου φύσιν καθ' ὑπόστασιν ἐνώσας ἑαυτῷ γέγονεν ἄνθρωπος μὴ ἐκστάς τοῦ εἶναι θεός. Ἔστιν οὖν ὁ Χριστὸς μία ὑπόστασις ἢτοι πρόσωπον καὶ ἔχει τὸ τέλειον ἐν ἑαυτῷ τῆς τε θείας καὶ ἀκτίστου φύσεως καὶ τὸ τέλειον τῆς ἀνθρωπίνης καὶ κτιστῆς φύσεως. πῶς οὖν ἐν ᾧ δύο 140 φύσεις γνωρίζονται, ἄκτιστος καὶ κτιστὴ, ἐπὶ τούτου μίαν φύσιν ἢτοι οὐσίαν λέγεσθαι δυνατόν; εἰ γὰρ καὶ μία ὑπόστασις ἢτοι πρόσωπον ὁ Χριστός, ἀλλ' ὁμοούσιος τῷ θεῷ καὶ πατρὶ καὶ ὁμοούσιος ἡμῖν ὁ αὐτός, οὐ μὴν κατὰ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν φύσιν ἢτοι οὐσίαν. εἰ δὲ μία φύσις ἢτοι οὐσία ἦν ὁ Χριστός, ἢ ἄσαρκος ὧν μόνω τῷ θεῷ καὶ πατρὶ ἐστὶν ὁμοούσιος, ἐπειδὴ μία τῆς θεότητος οὐσία ἢτοι φύσις, ἢ ψιλὸς ὧν ἄνθρωπος μόνω ἡμῖν ἐστὶν ὁμοούσιος, ἐπειδὴ μία φύσις τῆς ἀνθρωπότητος, ἢ τραπεῖσα ἑκατέρα φύσις ἑτεροφυῆς τι ἀπετέλεσε παρὰ τὰς συνελθούσας καὶ κατ' αὐτοὺς οὔτε θεὸς ἔμεινεν οὔτε ἄνθρωπος γέγονεν ὁ Χριστὸς καὶ διὰ τοῦτο οὔτε τῷ πατρὶ οὔτε ἡμῖν ἐστὶν ὁ αὐτὸς ὁμοούσιος. τὸ δὲ οὕτως φρονεῖν πάσης πεπλήρωται ἀσεβείας. καὶ ταῦτα λέγομεν οὐκ ἀγνοοῦντες ὅτι καὶ τινὲς τῶν ἁγίων πατέρων τῷ τοῦ ἀνθρώπου ὑποδείγματι ἐπὶ τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου ἐχρήσαντο, ἀλλ' ἐκείνοι μὲν, ἵνα δείξωσιν ὅτι καθάπερ ὁ ἄνθρωπος ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος εἰς ἀποτελεῖται καὶ οὐχὶ δύο ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς ἐκ θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος συντεθεὶς εἰς ἐστὶ καὶ οὐκ εἰς δύο Χριστοὺς ἢ δύο υἱοὺς μερίζεται, οὔτοι δὲ τῷ τοῦ ἀνθρώπου ὑποδείγματι κέχρηται, ἵνα μίαν φύσιν ἢτοι οὐσίαν θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ εἰσάγωσιν, ὅπερ ἀπεδείξαμεν ἀλλότριον εἶναι τῆς εὐσεβείας. Ἀλλὰ διὰ τούτων ἐλεγχόμενοι ὡς παρὰ τὴν ὀρθὴν τῶν πατέρων διδασκαλίαν ἀναπλάττουσιν ἑαυτοῖς μίαν φύσιν ἢτοι οὐσίαν θεότητος καὶ σαρκός, ἐφ' ἕτερα μεταβαίνουσι λέγοντες μὴ δεῖν ἀριθμὸν φύσεων ἐπὶ Χριστοῦ λέγειν ὡς τοῦ ἀριθμοῦ διαίρεσιν εἰσάγοντος. ἴστωσαν τοίνυν ὅτι ὁ ἀριθμὸς ὅταν μὲν ἐπὶ διαφόρων προσώπων ἢ ὑποστάσεων λέγεται, τῶν πραγμάτων αὐτῶν τὴν ἀνὰ μέρος ἔχει διαίρεσιν, οἷον ὡς ἐπὶ δύο ἢ πλείονων ἀνθρώπων· ὅταν δὲ ἐπὶ ἠνωμένων πραγμάτων, τῆνικαῦτα λόγῳ μόνω καὶ θεωρίᾳ, οὐ μὴν αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἔχει τὴν διαίρεσιν, οἷον ἐπὶ μιᾶς ὑποστάσεως ἀνθρώπου ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος συνεστώσης. δύο γὰρ καὶ ἐνταῦθα φύσεις θεωροῦνται, ἕτερα τῆς ψυχῆς καὶ ἕτερα τοῦ σώματος, καὶ ὅμως οὐ διὰ τοῦτο εἰς δύο ἀνθρώπους διαιρεῖται, ἀλλ' ἕνα ἴσμεν τὸν ἄνθρωπον καὶ μίαν αὐτοῦ τὴν ὑπόστασιν. καὶ ἐπὶ τοῦ κατὰ Χριστὸν τοίνυν μυστηρίου τῆς ἐνώσεως γενομένης, εἰ καὶ διάφορα θεωρεῖται τὰ ἐνωθέντα, ἀλλ' οὖν οὐ πραγματικῶς καὶ ἀνὰ μέρος ἀλλήλων δίστανται τὰ ἐξ ὧν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς συνετέθη, τὴν μέντοι διαφορὰν κατανοοῦντες καὶ ταύτην σημάζειν βουλόμενοι τὸν ἀριθμὸν παραλαμβάνομεν καὶ δύο τὰς ἐν Χριστῷ φύσεις εἶναι φαμέν καὶ οὐ διὰ τοῦτο ὁ εἰς Χριστὸς εἰς δύο Χριστοὺς ἢ δύο υἱοὺς διαιρεῖται. καὶ μαρτυρεῖ τοῖς παρ' ἡμῶν εἰρημένοις ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ὁ θεολόγος ἐν τῷ πρὸς Κληδόνιον πρῶτῳ λόγῳ γράφων οὕτως Εἴ τις εἰσάγει δύο υἱοὺς, ἕνα μὲν τὸν ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, δεύτερον δὲ τὸν ἐκ τῆς μητρός, ἀλλ' οὐχὶ ἕνα καὶ τὸν αὐτόν, καὶ τῆς υἰοθεσίας ἐκπέσοι τῆς ἐπηγγελμένης

τοῖς ὀρθῶς πιστεύουσιν. φύσεις μὲν γὰρ δύο θεὸς καὶ ἄνθρωπος, ἐπεὶ καὶ ψυχὴ καὶ σῶμα· υἱοὶ δὲ οὐ δύο οὐδὲ θεοί. οὐδὲ γὰρ ἐνταῦθα δύο ἄνθρωποι, εἰ καὶ οὕτως ὁ Παῦλος τὸ ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ ἐκτὸς προσηγόρευσε. καὶ εἰ δεῖ συντόμως εἰπεῖν, ἄλλο μὲν καὶ ἄλλο τὰ ἐξ ὧν ὁ σωτὴρ, εἶπερ μὴ ταυτὸν τὸ ἀόρατον τῶι ὀρατῶι καὶ τὸ ἄχρονον τῶι ὑπὸ χρόνον, οὐκ ἄλλος δὲ καὶ ἄλλος, μὴ γένοιτο. 142 Ἴδου διὰ τούτων σαφῶς διδάσκει ὁ ἐν ἀγίοις Γρηγόριος ὅτι ἐπὶ τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου ὁ μὲν ἐπὶ προσώπων τὸν ἀριθμὸν λέγων ὡς ἀσεβῆς κατακρίνεται, ὁ δὲ ἐπὶ τῶν φύσεων ἐξ ὧν ὁ εἷς συνετέθη Χριστός, τοῦτον παραλαμβάνων ὀρθῶς ὁμολογεῖ ὡς τὴν μὲν διαφορὰν τῶν συνελθουσῶν φύσεων διὰ τούτου σημαίνων, διαίρεσιν δὲ τὴν ἀνὰ μέρος κατ' οὐδένα τρόπον ποιούμενος. ὥσπερ γὰρ ἕτερα φύσις τῆς ψυχῆς καὶ ἕτερα τοῦ σώματος καὶ ὅμως εἷς κατὰ σύνθεσιν ἄνθρωπος ἀποτελεῖται καὶ οὐ δύο, οὕτω καὶ ἐν Χριστῶι εἰ καὶ δύο φύσεις θεωροῦνται, ἕτερα μὲν τῆς θεότητος, ἕτερα δὲ τῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο δύο Χριστοὶ ἢ δύο υἱοὶ εἰσάγονται. ὥστε οἱ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν Χριστῶι φύσεων κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον παραιτούμενοι λέγειν δῆλοί εἰσιν τὴν διαφορὰν τούτων ἀρνούμενοι καὶ σύγχυσιν ἐπεισάγοντες τῆι οἰκονομίαι. εἰ δὲ τὴν διαφορὰν ὁμολογοῦσιν, ἀνάγκη πάντως ἐπὶ ταύτῃ καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀσυγχύτως συνελθουσῶν φύσεων εἰς μίαν ὑπόστασιν λέγειν αὐτούς. ὅπου γὰρ διαφορὰ φυλάττεται, ταύτῃ πάντως καὶ ἀριθμὸς ἔπεται. εἰς σύστασιν δὲ τῶν παρ' ἡμῶν εἰρημένων τῆι τῶν ἁγίων πατέρων μαρτυρίαι χρώμενοι δείξωμεν αὐτούς λέγοντας ὅτι ἐπὶ τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου οἱ μὲν λόγοι διαιροῦνται κατὰ τὴν διαφορὰν τῶν φύσεων, θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, ἐξ ὧν καὶ συνετέθη, καὶ τὸν ἀριθμὸν ἐπὶ τούτου παραλαμβάνουσιν, οὐ μὴν πραγματικῶς καὶ ἀνὰ μέρος τὴν τῶν φύσεων ποιοῦνται διαίρεσιν εἰς δύο ὑποστάσεις ἤτοι πρόσωπα. λέγει γὰρ ὁ ἐν ἀγίοις Κύριλλος ἐν τῇ ἐρμηνείαι τοῦ Λευιτικοῦ οὕτως· ὅλον δὴ πάλιν ἐν τούτοις περιάθρει σαφῶς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν τὸ μυστήριον καὶ τὸν διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος καθαρισμόν. δύο μὲν γὰρ ὀρνίθια ληφθῆναι κελεύει ζῶντα καὶ καθάρᾳ, ἵνα νοήσης διὰ τῶν πετεινῶν τὸν οὐράνιον ἄνθρωπον τε ὁμοῦ καὶ θεὸν εἰς δύο φύσεις, ὅσον ἦκεν εἰς τὸν ἐκάστη πρέποντα λόγον, διαιρούμενον (λόγος γὰρ ἦν ὁ ἐκ θεοῦ πατὴρ ἀναλάμπας ἐν σαρκὶ τῆι ἐκ γυναικός), πλὴν οὐ μεριζόμενον· εἷς γὰρ ἐξ ἀμφοῖν ὁ Χριστός. Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς ἐν ἀγίοις Κύριλλος ἐν τῇ πρὸς Σούκενσον δευτέραι ἐπιστολῇ γράφει οὕτως· ἀλλ' ἠγγόνησαν ὅτι ὅσα κατὰ μόνην τὴν θεωρίαν διαιρεῖσθαι φιλεῖ, ταῦτα οὐ πάντως καὶ εἰς ἕτερότητα τὴν ἀνὰ μέρος ὀλοτρόπως καὶ ἰδικῶς ἀποφοιτήσκειν ἂν ἀπ' ἀλλήλων. Καὶ ὁ ἐν ἀγίοις δὲ Βασίλειος ἐν τῶι τετάρτῳ κατὰ Εὐνομίου λόγῳ ἐρμηνεύων τὸ 20κύριος ἔκτισέν με καὶ πρὸ πάντων βουνῶν γεννᾷ με 20 γράφει οὕτως· ληπτέον οὖν τὸ μὲν 20 ἐγέννησεν 20 ἐπὶ τοῦ θεοῦ υἱοῦ, τὸ δὲ 20 ἔκτισεν 20 ἐπὶ τοῦ τὴν μορφήν τοῦ δούλου λαβόντος. ἐν πᾶσιν δὲ τούτοις οὐ δύο λέγομεν, θεὸν ἰδίαι καὶ ἄνθρωπον ἰδίαι· εἷς γὰρ ἦν· ἀλλὰ κατ' ἐπίνοιαν τὴν ἐκάστου φύσιν λογιζόμενοι. Καὶ ὁ ἐν ἀγίοις δὲ Γρηγόριος ὁ θεολόγος ἐν τῶι περὶ υἱοῦ δευτέρῳ λόγῳ διδάσκων ἡμᾶς ὅπως δεῖ τὰς ἐν τῶι κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῶι φύσεις κατ' ἐπίνοιαν διακρίνειν, γράφει οὕτως· ἡνίκα αἱ φύσεις δίστανται ταῖς ἐπινοίαις, συνδιαιρεῖται καὶ τὰ ὀνόματα. Παύλου λέγοντος ἄκουσον 20 ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁ πατὴρ τῆς δόξης 20, Χριστοῦ μὲν θεός, τῆς δὲ δόξης πατὴρ. εἰ γὰρ καὶ τὸ συναμφοτέρον ἐν, ἀλλ' οὐ τῆι φύσει, τῆι δὲ συνόδῳ. Καὶ ὁ ἐν ἀγίοις δὲ Γρηγόριος ὁ Νύσης ἐπίσκοπος ἐν τῶι κατὰ Εὐνομίου τετάρτῳ λόγῳ τὰ αὐτὰ ἡμᾶς διδάσκων γράφει οὕτως· καὶ ὡς ἂν μή τις τῆι ἀκηράτῳ φύσει τὸ κατὰ τὸν σταυρὸν 144 πάθος προστρίβοιτο, δι' ἑτέρων τρανότερον τὴν τοιαύτην ἐπανορθοῦται πλάνην μεσίτην αὐτὸν θεοῦ καὶ ἀνθρώπων καὶ ἄνθρωπον καὶ θεὸν αὐτὸν ὀνομάζων, ἵνα ἐκ τοῦ τὰ δύο περὶ τὸ ἐν λέγεσθαι τὸ πρόσφορον νοοῖτο περὶ ἐκότερον, περὶ μὲν τὸ θεῖον ἢ ἀπάθεια, περὶ δὲ τὸ ἀνθρώπινον ἢ κατὰ τὸ πάθος

οικονομία. τῆς οὖν ἐπινοίας διαιρούσης τὸ κατὰ φιλανθρωπίαν μὲν ἠνωμένον, τῷ δὲ λόγῳ διακρινόμενον, ὅταν μὲν τὸ ὑπερκείμενον καὶ ὑπερέχον πάντα νοῦν κηρύσσει, τοῖς ὑψηλοτέροις κέχρηται τῶν ὀνομάτων, ἐπὶ πάντων θεὸν καὶ μέγαν θεὸν καὶ δύναμιν θεοῦ καὶ σοφίαν καὶ τὰ τοιαῦτα καλῶν, ὅταν δὲ τὴν ἀναγκαίως διὰ τὸ ἡμέτερον ἀσθενὲς συνπαραληφθεῖσαν τῶν παθημάτων πεῖραν περιγράφῃ τῷ λόγῳ, ἐκ τοῦ ἡμετέρου κατονομάζει τὸ συναμφοτέρον ἄνθρωπον αὐτὸν προσαγορεύων, οὐ κοινοποιῶν πρὸς τὴν λοιπὴν φύσιν διὰ τῆς φωνῆς τὸν δηλούμενον, ἀλλ' ὥστε περὶ ἑκάτερον τὸ εὐσεβὲς φυλαχθῆναι. Τούτων οὕτως ἀποδεδειγμένων διὰ τῆς τῶν πατέρων διδασκαλίας παυσάσθωσαν οἱ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν Χριστῷ φύσεων πρόφασιν τῆς οἰκείας πλάνης ποιούμενοι καὶ τῷ διὰ τούτου τὴν διαφορὰν ἀρνεῖσθαι σύγχυσιν εἰσάγειν ἐπιχειροῦντες. πῶς γὰρ οὐκ ἀναγκαῖος ὁ ἀριθμὸς, ὅτι ἐπὶ σημασίαι τῆς διαφορᾶς τῶν ἐνωθειῶν εἰς μίαν ὑπόστασιν φύσεων καὶ οὐκ ἐπὶ τῇ ἀνὰ μέρος διαιρέσει αὐτῶν οἱ πατέρες ἐχρήσαντο; ἀποδεδειγμένου τοίνυν πανταχόθεν ὡς ἀσεβὲς ἐστὶν τὸ λέγειν μίαν φύσιν ἤτοι οὐσίαν θεότητος καὶ σαρκὸς τοῦ Χριστοῦ, κάκεῖνο ἐροῦμεν ὡς οὐδὲ καθ' ὃ μίαν ὑπόστασιν λέγομεν τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ, οὕτω δυνατὸν καὶ μίαν φύσιν λέγειν Χριστοῦ, ἐπειδὴ μὴ ταυτὸν φύσις τε καὶ ὑπόστασις. πάντες γὰρ οἱ ἅγιοι πατέρες συμφώνως ἡμᾶς διδάσκουσιν ἄλλο εἶναι φύσιν ἤτοι οὐσίαν καὶ μορφήν, καὶ ἄλλο ὑπόστασιν ἤτοι πρόσωπον, καὶ τὴν μὲν φύσιν ἤτοι οὐσίαν καὶ μορφήν τὸ κοινὸν σημαίνειν, τὴν δὲ ὑπόστασιν ἤτοι πρόσωπον τὸ ἰδικόν. εἰ δὲ φήσωσί τινες ὅτι ὡσπερ μία ὑπόστασις σύνθετος εἴρηται ἐπὶ Χριστοῦ, οὕτω δεῖ καὶ μίαν φύσιν σύνθετον λέγειν, ἀποδείξομεν καὶ τοῦτο ἀλλότριον εἶναι τῆς εὐσεβείας. μίαν γὰρ φύσιν ἤτοι οὐσίαν θεότητος λέγοντες τρεῖς ἐπ' αὐτῆς δοξάζομεν ὑποστάσεις ἐν ἐκάστη ὑποστάσει τὴν αὐτὴν φύσιν ἤτοι οὐσίαν γνωρίζοντες καὶ εὐσεβῶς ἐκ τῶν τριῶν ὑποστάσεων μίαν ὑπόστασιν τὴν τοῦ λόγου πρὸς τὴν σάρκα συντεθεῖσθαι φαμέν. οὐδεὶς γὰρ ποτε ἐτόλμησεν ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ εἰπεῖν ὅτι ὡσπερ τρεῖς ὑποστάσεις, οὕτω καὶ τρεῖς φύσεις εἰσὶ τῆς ἁγίας τριάδος, ὥστε καὶ δύνασθαι λέγειν μίαν φύσιν ἐκ τῶν τριῶν φύσεων συντεθεῖσθαι πρὸς σάρκα· τρεῖς γὰρ φύσεις ἐπὶ τῆς ἁγίας τριάδος μόνος Ἄρειος τολμήσας εἰπεῖν ὡς βλάσφημος κατεκρίθη. διὰ τοῦτο τοίνυν κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον δύο φύσεων ἔνωσιν λέγομεν καὶ μίαν ὑπόστασιν, ἐπειδὴ ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸς κατὰ τὴν ὑπόστασιν ἕτερος ὢν παρὰ τὸν πατέρα, τῆς αὐτῆς δὲ φύσεως ὢν τῷ πατρὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ ὑποστάσει ἐδημιούργησεν ἑαυτῷ σάρκα ἐψυχωμένην ψυχῇ λογικῇ καὶ νοερᾷ, ὅπερ δηλοῖ ἀνθρωπίνῃ φύσει ἐνωθῆναι τὸν τοῦ θεοῦ λόγον καὶ οὐχ ὑποστάσει ἤτοι προσώπῳ τοῦδὲ τινος. ἔστι τοίνυν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος καὶ σαρκωθεὶς μία ὑπόστασις ἐν ἐκατέρᾳ φύσει γνωριζόμενος, ἔν τε τῇ θείᾳ, ἐν ἣ ὑπῆρχε κατὰ τὸ 20δς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων²⁰ καὶ ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ κατὰ τὸ 20έν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος²⁰. καὶ διὰ τοῦτο εὐσεβῶς εἴποι τις ἂν μίαν ὑπόστασιν τοῦ θεοῦ 146 λόγου σύνθετον ἤπερ μίαν φύσιν σύνθετον, ἐπειδὴ ὅτε καθ' ἑαυτὴν ἀπλῶς φύσις λέγεται μὴ προσκειμένου ταύτῃ ἰδικοῦ τινος προσώπου, ἀόριστόν τι καὶ ἀνυπόστατον δηλοῖ, τὸ δὲ ἀόριστον πρὸς οὐδὲν συντεθῆναι δύναται. εἰ δέ τις καὶ μετὰ τοὺς τοιοῦτους λόγους πρὸς φιλονικίαν μόνην ὀρῶν ἀντιθεῖναι ἐπιχειρήσῃ λέγων ὅτι κατὰ τὸν ἀποδοθέντα τῆς φύσεως λόγον χρὴ καὶ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν τοῦ Χριστοῦ ἰδίαν ὑπόστασιν ἤτοι πρόσωπον ἴδιον ἔχειν, πρόδηλός ἐστιν ὁ τοιοῦτος ὅτι προυποστάντι ἀνθρώπῳ ἐνωθῆναι λέγει τὸν λόγον καὶ σχετικὴν γεγενῆσθαι τὴν ἔνωσιν. δύο γὰρ ὑποστάσεων ἤτοι προσώπων καθ' ὑπόστασιν ἔνωσιν γενέσθαι ἀδύνατον. ὥστε ὁ ταῦτα λέγων τὸ δυνατὸν τοῦ θεοῦ λόγοις ἀνθρωπίνης σοφίας κενῶσαι σπουδάζων ἀγνοεῖ τὸ μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον, ὅπερ 20καρδίαι μὲν πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν²⁰. οὔτε γὰρ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις τοῦ Χριστοῦ ἀπλῶς ποτε λέγεται, ἀλλ'

οὔτε ἰδίαν ὑπόστασιν ἦτοι πρόσωπον ἔσχεν, ἀλλ' ἐν τῇ ὑποστάσει τοῦ λόγου τὴν ἀρχὴν τῆς ὑπάρξεως ἔλαβεν. ὅθεν αὐτὸν τὸν θεὸν λόγον ἀτρέπτως ἄνθρωπον γεγενῆσθαι ὁμολογοῦμεν καὶ οὐκ εἰς ἄνθρωπὸν τινα αὐτὸν ἐληλυθέναι καὶ τοῦ αὐτοῦ θεοῦ λόγου σαρκωθέντος τὴν ἐκ παρθένου γέννησιν εἶναι καὶ διὰ τοῦτο θεοτόκον εἶναι τὴν ἀγίαν ἔνδοξον ἀειπάρθενον Μαρίαν. διὰ τοῦτο καὶ πρὸ τῆς σαρκώσεως τοῦ θεοῦ λόγου καὶ μετὰ τὴν αὐτοῦ σάρκωσιν τρεῖς ὑποστάσεις λέγομεν τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἀγίου πνεύματος, τῆς ἀγίας τριάδος τετάρτης ὑποστάσεως ἦτοι προσώπου προσθήκην μὴ ἐπιδεξαμένης. ἐκ τούτων τοίνυν ἀπάντων διελέγχονται οἱ λέγοντες πρὸ τῆς ἐνώσεως δύο φύσεις ὡς προυποστάντα λέγουσι τὸν ἄνθρωπον καὶ οὕτως ἐνωθῆναι τῷ θεῷ λόγῳ κατὰ τὴν μανίαν Θεοδώρου καὶ Νεστορίου τῶν ἀσεβῶν· οἱ δὲ λέγοντες μὴ χρῆναι λέγειν μετὰ τὴν ἐνωσιν δύο φύσεις ἐπὶ Χριστοῦ, ἀλλὰ μίαν, σύγχυσιν καὶ φαντασίαν εἰσάγουσι κατὰ Ἀπολινάριον καὶ Εὐτυχεῖα τοὺς ἀσεβεῖς. ἀλλ' οὔτοι μὲν ταῦτα· οἱ δὲ ἅγιοι πατέρες μετὰ τὴν τοῦ λόγου ἐνανθρώπησιν θεωρήσαντες τὰ ἐξ ὧν ὁ Χριστός, καὶ ὅτι ἀσύγχυτοι μεμενῆκασιν αἱ φύσεις, ὀρθότατα δύο τὰς φύσεις, τὴν τε θείαν καὶ ἀνθρωπίνην, ἐν τῷ Χριστῷ εἶναι εἰρήκασιν. οὔτε γὰρ πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως δύο φύσεις ἦσαν τοῦ κυρίου οὐδὲ μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν αἱ δύο μία γεγόνασιν, εἰ καὶ ἐν μιᾷ ὑποστάσει γνωρίζονται. Ταῦτα δὲ καὶ ἐκ τῶν θείων γραφῶν καὶ ἐκ τῆς τῶν πατέρων διδασκαλίας διδαχθέντες πρὸς ἀνατροπὴν τῶν συγχεόντων καὶ τεμνόντων τὸ τῆς θείας οἰκονομίας μυστήριον εἰκότως ἐγράψαμεν καὶ οὐ τῷ σαφηνίζειν τὰ ἐξ ὧν ἔστι καὶ ἐν οἷς γνωρίζεται ὁ Χριστός, σύγχυσιν ἢ διαίρεσιν τῇ θείᾳ οἰκονομίᾳ εἰσάγομεν. ἀμέλει δοξολογίαν καὶ τὸν τῆς ἐνώσεως λόγον προφέροντες ἓνα Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ κύριον τὸν τοῦ θεοῦ λόγον σεσαρκωμένον καὶ ἐνανθρωπήσαντα ὁμολογοῦμέν τε καὶ προσκυνοῦμεν σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἀγίῳ πνεύματι. τούτων οὕτως ὑπὸ τῆς τοῦ θεοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας ὁμολογουμένων γινώσκειν βουλόμεθα πάντας τοὺς Χριστιανοὺς ὅτι ὡσπερ ἓνα θεὸν καὶ κύριον ἔχομεν, οὕτω καὶ μίαν πίστιν. εἷς γὰρ ἔστιν ὁρος πίστεως τὸ ὁμολογεῖν καὶ ὀρθῶς δοξάζειν πατέρα καὶ Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ ἅγιον πνεῦμα. ταύτην τὴν ὁμολογίαν φυλάττομεν, εἰς ἣν καὶ ἐβαπτίσθημεν, δωρηθεῖσαν μὲν παρὰ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ μαθηταῖς καὶ ἀποστόλοις, παρ' αὐτῶν δὲ κηρυχθεῖσαν ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. οἱ δὲ ἄγιοι πατέρες οἱ συναχθέντες ἐν 148 Νικαίᾳ κατὰ Ἀρείου καὶ τοῦτον μετὰ τῆς αὐτοῦ ἀσεβείας καταδικάσαντες τὴν αὐτὴν ὁμολογίαν ἦτοι σύμβολον καὶ μάθημα τῆς πίστεως παραδεδώκασι τῇ ἀγίᾳ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ καὶ μετ' ἐκείνους οἱ ἄγιοι πατέρες οἱ συναχθέντες ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ Μακεδονίου τοῦ πνευματομάχου καὶ κατὰ Μάγνου τοῦ Ἀπολιναριστοῦ καὶ τούτους καταδικάσαντες μετὰ τῆς αὐτῶν ἀσεβείας ἀκολουθήσαντες τε κατὰ πάντα τῷ αὐτῷ ἀγίῳ συμβόλῳ τῷ παρὰ τῶν ἄγιων πατέρων παραδοθέντι ἐτρένωσαν τὰ περὶ τῆς θεότητος τοῦ ἀγίου πνεύματος. ἔτι δὲ καὶ οἱ ἐν Ἐφέσῳ συναχθέντες τὸ πρότερον ἄγιοι πατέρες κατὰ Νεστορίου τοῦ δυσσεβοῦς καὶ οἱ ἐν Χαλκηδόνι ἄγιοι πατέρες κατὰ Εὐτυχοῦς τοῦ δυσσεβοῦς ἀκολουθήσαντες κατὰ πάντα τῷ εἰρημένῳ ἀγίῳ συμβόλῳ ἦτοι μαθήματι τῆς πίστεως κατεδίκασαν τοὺς προειρημένους αἰρετικούς μετὰ τῆς αὐτῶν ἀσεβείας καὶ τῶν τὰ ὅμοια αὐτοῖς φρονησάντων ἢ φρονούντων. καὶ πρὸς τούτοις ἀνεθεμάτισαν τοὺς ἕτερον ὅρον πίστεως ἦτοι σύμβολον καὶ μάθημα παραδιδόντας τοῖς προσιοῦσι τῷ ἀγίῳ βαπτίσματι ἢ ἐξ οἵασδήποτε αἰρέσεως ἐπιστρέφουσι παρὰ τὸ παραδοθέν, ὡς εἴρηται, ὑπὸ τῶν ἄγιων πατέρων καὶ τρανωθὲν ὑπὸ τῶν ἄγιων πατέρων. τούτων οὕτως ἐχόντων συνείδομεν καὶ κεφάλαια ὑποτάξαι τὴν τε τῆς ὀρθῆς πίστεως ὁμολογίαν ἐν συντόμῳ τὴν τε τῶν αἰρετικῶν κατάκρισιν περιέχοντα. {2A}2 Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα,

τριάδα ὁμοούσιον, μίαν θεότητα ἢ γοῦν φύσιν καὶ οὐσίαν μίαν τε δύναμιν καὶ ἔξουσίαν ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν ἢ γοῦν προσώποις προσκυνουμένην, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω. {2B}2 Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὸν πρὸ αἰώνων καὶ ἀχρόνως ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα θεὸν λόγον ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ τῆς ἀγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ ἄνθρωπον γενόμενον γεννηθῆναι ἐξ αὐτῆς καὶ διὰ τοῦτο τοῦ αὐτοῦ θεοῦ λόγου εἶναι τὰς δύο γεννήσεις, τὴν τε πρὸ αἰώνων ἀσωμάτως καὶ τὴν ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν κατὰ σάρκα, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω. {2Γ}2 Εἴ τις λέγει ἄλλον εἶναι τὸν θεὸν λόγον τὸν θαυματουργήσαντα καὶ ἄλλον τὸν Χριστὸν τὸν παθόντα ἢ τὸν θεὸν λόγον συνεῖναι λέγει τῷ Χριστῷ γενομένῳ ἐκ γυναικὸς ἢ ἐν αὐτῷ εἶναι ὡς ἄλλον ἐν ἄλλῳ, ἀλλ' οὐχὶ ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα καὶ τοῦ αὐτοῦ τὰ τε θαύματα καὶ τὰ πάθη ἅπερ ἐκουσίως ὑπέμεινεν σαρκί, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω. {2Δ}2 Εἴ τις λέγει κατὰ χάριν ἢ κατ' ἐνέργειαν ἢ κατ' ἀξίαν ἢ κατ' ἰσοτιμίαν ἢ κατ' αὐθεντίαν ἢ ἀναφορὰν ἢ σχέσιν ἢ δύναμιν τὴν ἔνωσιν τοῦ θεοῦ λόγου πρὸς ἄνθρωπον γεγενῆσθαι ἢ καθ' ὁμωνυμίαν, καθ' ἣν οἱ Νεστοριανοὶ καὶ τὸν θεὸν λόγον Χριστὸν καλοῦντες καὶ τὸν ἄνθρωπον κεχωρισμένως Χριστὸν ὀνομάζοντες κατὰ μόνην τὴν προσηγορίαν ἓνα Χριστὸν λέγουσιν, ἢ εἴ τις λέγει κατ' εὐδοκίαν τὴν ἔνωσιν γεγενῆσθαι, καθὼς Θεόδωρος ὁ αἰρετικὸς αὐταῖς λέξεσι λέγει, ὡς ἀρεσθέντος τοῦ θεοῦ λόγου τῷ ἀνθρώπῳ ἀπὸ τοῦ εὐ καὶ καλὰ δόξαι αὐτῷ περὶ αὐτοῦ, ἀλλ' οὐχὶ καθ' ὑπόστασιν τοῦ θεοῦ λόγου πρὸς τὴν σάρκα ἐψυχωμένην ψυχῆι λογικῆι καὶ νοεῖν τὴν ἔνωσιν ὁμολογεῖ καὶ διὰ τοῦτο μίαν αὐτοῦ τὴν ὑπόστασιν σύνθετον, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω. 150 {2Ε}2 Εἴ τις κατὰ ἀναφορὰν ἢ καταχρηστικῶς θεοτόκον λέγει τὴν ἀγίαν ἔνδοξον ἀειπάρθενον Μαρίαν ἢ ἀνθρωποτόκον ἢ Χριστοτόκον ὡς τοῦ Χριστοῦ μὴ ὄντος θεοῦ, ἀλλὰ μὴ κυρίως καὶ κατὰ ἀλήθειαν θεοτόκον αὐτὴν ὁμολογεῖ διὰ τὸ τὸν πρὸ αἰώνων ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα θεὸν λόγον ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐξ αὐτῆς σαρκωθῆναι καὶ γεννηθῆναι, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω. {2Σ}2 Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὸν ἐσταυρωμένον σαρκὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν θεὸν εἶναι ἀληθινὸν καὶ κύριον τῆς δόξης καὶ ἓνα τῆς ἀγίας τριάδος, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω. {2Ζ}2 Εἴ τις ἐν δυσὶ φύσεσι λέγων μὴ ὡς ἐν θεότητι καὶ ἐν ἀνθρωπότητι τὸν ἓνα κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον σαρκωθέντα ὁμολογεῖ μηδὲ ἐπὶ τῷ σηᾶναι τὴν διαφορὰν τῶν φύσεων, ἐξ ὧν καὶ συνετέθη, ἀλλ' ἐπὶ διαιρέσει τῆι ἀνὰ μέρος τὴν τοιαύτην λαμβάνει φωνὴν ἐπὶ τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου, ὡς κεχωρισμένας καὶ ἰδιουποστάτους εἶναι τὰς φύσεις, καθὼς Θεόδωρος καὶ Νεστόριος βλασφημοῦσιν, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω. {2Η}2 Εἴ τις ἐπὶ τοῦ ἐνὸς κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τουτέστιν τοῦ σαρκωθέντος θεοῦ λόγου τὸν ἀριθμὸν τῶν φύσεων ὁμολογῶν μὴ τῆι θεωρίᾳ τὴν διαφορὰν τούτων ἐξ ὧν καὶ συνετέθη, λαμβάνει ὡς ταύτης οὐκ ἀνηρημένης διὰ τὴν ἔνωσιν, ἀλλ' ἐπὶ διαιρέσει τῆι ἀνὰ μέρος τῷ ἀριθμῷ κέχρηται, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω. {2Θ}2 Εἴ τις λέγων μίαν φύσιν τοῦ θεοῦ λόγου σεσαρκωμένην οὐχ οὕτως αὐτὸ ἐκλαμβάνει ὡς ὅτι ἐκ τῆς θείας φύσεως καὶ τῆς ἀνθρωπίνης εἷς Χριστὸς ἀπετελέσθη ὁμοούσιος τῷ πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιος ἡμῖν ὁ αὐτὸς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλ' ὅτι τῆς θεότητος καὶ τῆς σαρκὸς τοῦ Χριστοῦ μία φύσις ἦτοι οὐσία ἀπετελέσθη κατὰ τὴν Ἀπολιναρίου καὶ Εὐτυχοῦς κακοπιστίαν, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω. ἐπίσης γὰρ καὶ τοὺς ἀνὰ μέρος διαιροῦντας ἦτοι τέμνοντας καὶ τοὺς συγχέοντας τὸ τῆς θείας οἰκονομίας μυστήριον τοῦ Χριστοῦ ἀποστρέφεται καὶ ἀναθεματίζει ἢ καθολικὴ ἐκκλησία. {2Ι}2 Εἴ τις μὴ ἀναθεματίζει Ἄρειον Εὐνόμιον Μακεδόνιον Ἀπολιναρίου Νεστόριον Εὐτυχεᾶ καὶ τοὺς τὰ ὅμοια τούτοις φρονήσαντας ἢ φρονοῦντας, ἀνάθεμα ἔστω. {2ΙΑ}2 Εἴ τις ἀντιποιεῖται Θεοδώρου τοῦ Μοψουεστίας τοῦ εἰπόντος ἄλλον εἶναι τὸν θεὸν λόγον

καὶ ἄλλον τὸν Χριστὸν ὑπὸ παθῶν ψυχῆς καὶ τῶν τῆς σαρκὸς ἐπιθυμιῶν ἐνοχλούμενον καὶ ἐκ προκοπῆς ἔργων βελτιωθέντα καὶ βαπτισθέντα εἰς ὄνομα πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος καὶ διὰ τοῦ βαπτίσματος τὴν χάριν τοῦ ἁγίου πνεύματος λαβεῖν καὶ υἰοθεσίας ἀξιοθῆναι καὶ κατ' ἰσότητα βασιλικῆς εἰκόνας εἰς πρόσωπον τοῦ θεοῦ λόγου προσκυνούμενον καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἄτρεπτον ταῖς ἐννοίαις καὶ ἀναμάρτητον παντελῶς γενόμενον, καὶ πάλιν εἰρηκότος τὴν ἔνωσιν τοῦ θεοῦ λόγου πρὸς τὸν Χριστὸν τοιαύτην γεγενῆσθαι οἷαν εἶπεν ὁ ἀπόστολος ἐπὶ ἄνδρὸς καὶ γυναικὸς 20 ἔσσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν²⁰ καὶ πρὸς ταῖς ἄλλαις ἀναριθμήτοις 152 αὐτοῦ βλασφημίαις τολμήσαντος εἰπεῖν ὅτι μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἐμφυσήσας ὁ κύριος τοῖς μαθηταῖς καὶ εἰπὼν 20 λάβετε πνεῦμα ἅγιον²⁰ οὐ δέδωκεν αὐτοῖς πνεῦμα ἅγιον, ἀλλὰ σχήματι μόνον ἐνεφύσησεν· οὗτος δὲ καὶ τὴν ὁμολογίαν Θωμᾶ τὴν ἐπὶ τῇ ψηλαφήσει τῶν χειρῶν καὶ τῆς πλευρᾶς τοῦ κυρίου μετὰ τὴν ἀνάστασιν τὸ 20 ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου²⁰ εἶπεν μὴ εἰρήσθαι περὶ τοῦ Χριστοῦ παρὰ τοῦ Θωμᾶ (μηδὲ γὰρ εἶναι λέγει τὸν Χριστὸν θεόν), ἀλλ' ἐπὶ τῷ παραδόξῳ τῆς ἀναστάσεως ἐκπλαγέντα τὸν Θωμᾶν ὑμῆσαι τὸν θεὸν τὸν ἐγείραντα τὸν Χριστόν. τὸ δὲ χειρὸν ὅτι καὶ ἐν τῇ τῶν Πράξεων τῶν ἀποστόλων γενομένην παρ' αὐτοῦ δῆθεν ἐρμηνεῖαι συγκρίνων ὁ αὐτὸς Θεόδωρος τὸν Χριστὸν Πλάτωνι καὶ Μανιχαίωι καὶ Ἐπικούρωι καὶ Μαρκίωι λέγει ὅτι ὡς περ ἐκείνων ἕκαστος εὐράμενος οἰκεῖον δόγμα τοὺς αὐτῷ μαθητεύσαντας πεποίηκε καλεῖσθαι Πλατωνικοὺς καὶ Μανιχαίους καὶ Ἐπικουρείους καὶ Μαρκιωνιστάς, τὸν ὅμοιον τρόπον καὶ τοῦ Χριστοῦ εὐραμένου τὸ δόγμα ἐξ αὐτοῦ τοὺς Χριστιανοὺς καλεῖσθαι. εἴ τις τοίνυν ἀντιποιεῖται Θεοδώρου τοῦ τοιαῦτα βλασφημήσαντος, ἀλλὰ μὴ ἀναθεματίζει αὐτὸν καὶ τὰ αὐτοῦ συγγράμματα καὶ τοὺς τὰ ὅμοια αὐτῷ φρονήσαντας ἢ φρονοῦντας, ἀνάθεμα ἔστω. {21B}2 Εἴ τις ἀντιποιεῖται τῶν συγγραμμάτων Θεοδωρήτου ἅπερ ἐξέθετο ὑπὲρ Νεστορίου τοῦ αἰρετικοῦ καὶ κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ πρώτης ἁγίας συνόδου καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου καὶ τῶν ἱ-β αὐτοῦ κεφαλαίων, ἐν οἷς ἀσεβέσι συγγράμμασιν ὁ αὐτὸς Θεοδώρη-τος σχετικὴν λέγει τὴν ἔνωσιν τοῦ θεοῦ λόγου πρὸς τὸν τινα ἄνθρωπον, περὶ οὗ βλασφημιῶν λέγει ὅτι ἐψηλάφησεν Θωμᾶς τὸν ἀναστάντα καὶ προσεκύνησεν τὸν ἐγείραντα, καὶ διὰ τοῦτο ἀσεβεῖς καλεῖ τοὺς τῆς ἐκκλησίας διδασκάλους τοὺς καθ' ὑπόστασιν τὴν ἔνωσιν τοῦ θεοῦ λόγου πρὸς τὴν σάρκα ὁμολογοῦντας καὶ πρὸς τούτοις θεοτόκον ἀπαρνέεται τὴν ἁγίαν ἔνδοξον ἀειπάρθενον Μαρίαν, εἴ τις τοίνυν τὰ εἰρημένα συγγράμματα Θεοδωρήτου ἐπαινεῖ, ἀλλὰ μὴ ἀναθεματίζει αὐτά, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω. διὰ ταύτας γὰρ τὰς βλασφημίας τῆς ἐπισκοπῆς ἐξεβλήθη καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τῇ ἐν Χαλκηδόνι συνωθήθη πάντα τὰ ἐναντία τοῖς μνημονευθεῖσιν αὐτοῦ συγγράμμασιν ποιῆσαι καὶ τὴν ὀρθὴν πίστιν ὁμολογήσαι. {21Γ}2 Εἴ τις ἀντιποιεῖται τῆς ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς τῆς λεγομένης παρὰ Ἰβὰ γεγράφθαι πρὸς Μάριν τὸν Πέρσην τὸν αἰρετικὸν τῆς ἀρνούμενης τὸν θεὸν λόγον ἄνθρωπον γεγενῆσθαι καὶ λεγούσης μὴ τὸν θεὸν λόγον ἐκ τῆς παρθένου σαρκωθέντα γεννηθῆναι, ἀλλὰ ψιλὸν ἄνθρωπον ἐξ αὐτῆς γεννηθῆναι, ὃν ναὸν ἀποκαλεῖ, ὡς ἄλλον εἶναι τὸν θεὸν λόγον καὶ ἄλλον τὸν ἄνθρωπον, πρὸς τούτοις δὲ ἐνυβριζούσης τὴν ἐν Ἐφέσῳ πρώτην σύνοδον, ὡς χωρὶς ζητήσεως καὶ κρίσεως Νεστόριον καταδικασάσης καὶ τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον αἰρετικὸν ἀποκαλούσης καὶ ἀσεβῆ τὰ ἱ-β αὐτοῦ κεφάλαια, Νεστόριον δὲ καὶ Θεόδωρον μετὰ τῶν ἀσεβῶν αὐτῶν συγγραμμάτων ἐπαινύσης καὶ ἐκδικούσης, εἴ τις τοίνυν καθ' ἃ εἴρηται, τὴν εἰρημένην ἀσεβῆ ἐπιστολὴν ἐκδικεῖ ἢ ὀρθὴν αὐτὴν εἶναι λέγει ἢ μέρος αὐτῆς, ἀλλὰ μὴ ἀναθεματίζει αὐτήν, ἀνάθεμα ἔστω. 154 Τῆς τοιαύτης τοίνυν ἐπιστολῆς δικαίως ἀναθεματισθείσης διὰ τὰς περιεχομένας αὐτῇ βλασφημίας, οἱ τὰ Θεοδώρου καὶ Νεστορίου τῶν ἀσεβῶν φρονοῦντες ἐπιχειροῦσι λέγειν ταύτην δεδέχθαι παρὰ τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου. τοῦτο δὲ λέγουσι τὴν

μὲν ἁγίαν σύνοδον συκοφαντοῦντες, τῶι δὲ ταύτης προσχήματι σπουδάζοντες τῆς ὀφειλομένης κατακρίσεως ἐλευθερῶσαι Θεόδωρον καὶ Νεστόριον καὶ τὴν ἄσεβῃ ἐπιστολῇ, περὶ ἧς Ἰβας πολλάκις κατηγορηθεὶς οὐκ ἐτόλμησεν ταύτην οἰκειώσασθαι διὰ τὰς περιεχομένας αὐτῇ βλασφημίας. καὶ ταῦτα ἀποδείξωμεν ἐκ τῶν διαφόρων περὶ τούτου κεκινημένων. ἐν γὰρ τοῖς παρὰ Φωτίωι καὶ Εὐσταθίωι πεπραγμένοις ἐν Τύρωι κατηγορούμενος ὁ προλεχθεὶς Ἰβας περὶ τῶν ὕβρεων τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου φανερώς κατέθετο μετὰ τὴν ἔνωσιν τῶν Ἀνατολικῶν τὴν πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον μηδὲν ὕβρεως ἐχόμενον εἰρηκέναι περὶ αὐτοῦ· ἡ δὲ ἐπιστολὴ ἡ πεπληρωμένη τῶν εἰρημένων βλασφημιῶν, ἐφ' αἷς κατηγορεῖτο Ἰβας, πολλὰς κατὰ τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου ὕβρεις περιέχουσα παρίστησιν ὅτι μετὰ τὴν ἔνωσιν τὴν πρὸς τοὺς Ἀνατολικούς γέγονεν, ἐξ οὗ δεικνύεται Ἰβας ταύτην ἀπαρνησάμενος. ὅθεν οἱ μνημονευθέντες Φώτιος καὶ Εὐστάθιος διὰ τὴν τῶν ἐγκαλούντων πληροφορίαν ἐγγράφως διετύπωσαν τὸν εἰρημένον Ἰβαν πάντα τὰ ἐναντία τῇ ἐπιστολῇ πρᾶξαι, καθὼς ἡ περὶ τούτου δοθεῖσα παρ' αὐτῶν ἐπίκρισις δείκνυσιν. ἀλλὰ μὴ πληρώσας Ἰβας τὰ παρ' ἐκείνων ἐπικριθέντα ἐξεβλήθη τῆς ἐπισκοπῆς διὰ τὰς βλασφημίας τῆς εἰρημένης ἐπιστολῆς καὶ Νόννος ἀντ' αὐτοῦ ἐχειροτονήθη, ὃς καὶ συνεκαθέσθη τῇ ἁγίαι ἐν Χαλκηδόνι συνόδωι. περὶ τῶν αὐτῶν τοίνυν καὶ ἐν Χαλκηδόνι κατηγορηθεὶς ὁ μνημονευθεὶς Ἰβας μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς οὐκ ἐτόλμησε ταύτην οἰκειώσασθαι, ἀλλ' εὐθὺς αὐταῖς λέξεσιν ἐπήγαγεν ὅτι ἀλλοτρίος εἶμι τῶν ἐπαγομένων μοι· ὅθεν ἡ ἁγία σύνοδος μὴ ἀρκεσθεῖσα τῇ ἀρνήσει Ἰβας τῇ ἐπὶ τῇ ἀσεβείᾳ ἐπιστολῇ συνώθησεν αὐτὸν τὰναντία ταύτηι πρᾶξαι, τουτέστι τὴν ἐν αὐτῇ ἀθετουμένην ὀρθὴν πίστιν ὁμολογήσαι καὶ τὴν ἐν Ἐφέσῳ πρώτην ἁγίαν σύνοδον δέξασθαι καὶ τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον πατέρα καὶ διδάσκαλον ἐπιγράψασθαι, τὰ ἐν τῇ αὐτῇ ἀσεβείᾳ ἐπιστολῇ ὑβριζόμενα, καὶ Νεστόριον καὶ τὸ ἀσεβὲς αὐτοῦ δόγμα ἀναθεματίσαι, ἅπερ ἡ ἀσεβῆς ἐπιστολὴ ἐπαινεῖ καὶ ἐκδικεῖ. εἰ τοίνυν καὶ αὐτὸς Ἰβας διαφόρων κατηγορηθεὶς περὶ τῆς ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς οὐκ ἐτόλμησεν αὐτὴν οἰκειώσασθαι, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία σύνοδος πάντα τὰ ἐναντία ταύτης παρεσκεύασεν αὐτὸν πρᾶξαι, πῶς εἶχεν ἡ αὐτὴ ἁγία σύνοδος τὴν εἰρημένην ἐπιστολὴν δέξασθαι καὶ τῶι κρίματι τῆς περιεχομένης αὐτῇ ἀσεβείας ὑποπεσεῖν, ἀφ' ἧς Ἰβαν ἐλευθερῶσαι ἐσπούδασεν; ἐπειδὴ δὲ πάσας ὑπερβαίνοντες τὰς περιεχομένας τῇ ἐπιστολῇ βλασφημίας οἱ αἰρετικοὶ τοῦτο μόνον ἐξ αὐτῆς προφέρουσι τὸ πρὸς ἀπάτην τῶν ἀπλουστέρων παρὰ τοῦ τὴν ἐπιστολὴν γράφαντος εἰρημένον, τουτέστιν δύο φύσεις, μίαν δύναμιν, ἐν πρόσωπον, ἀποδείξωμεν αὐτὸν καὶ ἐν τούτῳ τὴν ἰδίαν ἀσεβείαν παραμιγνύντα. τίνας γὰρ ἂν καὶ λέγοι δύο φύσεις καὶ ἐν πρόσωπον ὁ ἀπαρνούμενος τὸν θεὸν λόγον σαρκωθῆναι ἐκ τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ τεχθῆναι ἐξ αὐτῆς; ἀλλὰ πρόδηλον ὡς ἐκάστη φύσει ἴδιον πρόσωπον ἀπονέμει, καθὼς Θεόδωρος καὶ Νεστόριος ἐν τοῖς οἰκείοις λόγοις βλασφημοῦντες ἐξέθεντο, οὓς ἐκδικεῖ ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν μετὰ τῆς αὐτῶν ἀσεβείας. ἐκεῖνοι γὰρ φανερώς λέγοντες δύο πρόσωπα τοῦ θεοῦ λόγου 156 καὶ τοῦ Χριστοῦ, ὃν ψιλὸν ἄνθρωπον ἀποκαλοῦσιν, κατὰ σχετικὴν συνάφειαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀξίαν τε καὶ τιμὴν ἐν πρόσωπον ἀναφαίνεσθαι λέγουσιν. ἀλλὰ καὶ τῶν δύο φύσεων μίαν δύναμιν ἦτοι δυναστείαν λέγων ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν φανερός ἐστίν ὡς καὶ ἐν τούτῳ ἀκολουθεῖ τοῖς εἰρημένοις αἰρετικοῖς, Θεοδώρῳ μὲν λέγοντι ἐν τοῖς περὶ ἐνανθρωπήσεως αὐτοῦ διαφόροις λόγοις ἀσεβῶς ἐκτεθεῖσιν, Νεστορίῳ δὲ ἐν πολλοῖς συγγράμμασι, μάλιστα δὲ ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῇ γραφείσῃ πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν αἰρετικὸν τὸν Ἱεραπολίτην ὅτι τῶν δύο φύσεων μία ἐστὶν αὐθεντία καὶ μία δύναμις ἦτοι δυναστεία καὶ ἐν πρόσωπον κατὰ μίαν ἀξίαν καὶ τὴν αὐτὴν τιμὴν. ἀφ' ὧν ἀποδείκνυται ὁ τὴν ἐπιστολὴν γράψας κατὰ τὴν ἐκείνων κακοδοξίαν ἀντὶ προσώπων τῇ τῶν φύσεων προσηγορίᾳ χρησάμενος. μίαν γὰρ αὐθεντία καὶ μίαν

δύναμις ἤτοι δυναστεία καὶ μία ἀξία καὶ ἡ αὐτὴ τιμὴ οὐκ ἐπὶ διαφόρων φύσεων, ἀλλ' ἐπὶ διαφόρων προσώπων τῆς αὐτῆς οὐσίας λέγεται, ὅπερ ἐπὶ τῆς ἀγίας τριάδος ὁμολογοῦμεν. ὅθεν καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες ἀνεθεμάτισαν τοὺς κατ' αὐθεντίαν ἢ δύναμιν ἤτοι δυναστείαν ἢ ἀξίαν ἢ ἰσοτιμίαν λέγοντας τὸν θεὸν λόγον τῷ Χριστῷ ἠνώσθαι, ὃν ψιλὸν ἄνθρωπον οἱ ἀπὸ Θεοδώρου καὶ Νεστορίου καλοῦσιν, ἀλλ' οὐχὶ καθ' ὑπόστασιν τὴν τοῦ λόγου πρὸς τὴν σάρκα ἐψυχωμένην ψυχῇ λογικῇ καὶ νοερᾷ τὴν ἔνωσιν γεγενῆσθαι ὁμολογοῦντας. Καὶ ἤρκει μὲν ταῦτα πρὸς τὸ διελέγξαι τὴν ἀσέβειαν τῶν ἐκδικούντων τὴν μυσαρὰν ἐκείνην ἐπιστολήν· πλὴν ὅμως καὶ πρὸς τῷ τέλει τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς ὁ ταύτην γράψας τὴν ἰδίαν δείκνυσιν κακοδοξίαν λέγων ὅτι δεῖ πιστεύειν εἰς τὸν ναὸν καὶ εἰς τὸν ἐνοικοῦντα ἐν τῷ ναῷ, ἐν οἷς φανερώς δύο εἰσάγει πρόσωπα. ἀλλὰ καὶ ταύτην τὴν ἀσέβειαν ὁ γράψας τὴν ἐπιστολήν παρὰ Θεοδώρου καὶ Νεστορίου ἐδιδάχθη, ἡ μὲντοι καθολικὴ ἐκκλησία τὴν τοιαύτην κακοδοξίαν κατακρίνουσα οὐχὶ εἰς τὸν ναὸν καὶ εἰς τὸν ἐνοικοῦντα ἐν τῷ ναῷ, ἀλλ' εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα ὁμολογεῖν καὶ πιστεύειν παραδίδωσιν. οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν εἰ τῇ τῶν φύσεων ὀνομασίαι ἐχρήσατο ὁ τὴν ἀσεβῆ ἐκείνην ἐπιστολήν γράψας· ἔθος γὰρ τοῖς αἰρετικοῖς πρὸς ἀπάτην τῶν ἀπλουστέρων ταῖς παρὰ τῶν ὀρθοδόξων εὐσεβῶς λεγομέναις φωναῖς κεχρηῆσθαι καὶ τὴν εὐσεβῆ τούτων ἔννοιάν τε καὶ ἐξήγησιν πρὸς τὴν οἰκίαν μεταφέρειν ἀσέβειαν, ἐπειδὴ ἔστιν ὅτε αἱ αὐταὶ φωναὶ καλῶς μὲν ἐξηγούμεναι καὶ νοούμεναι μετὰ τῆς εὐσεβείας εἰσίν, κακῶς δὲ παρὰ τῶν αἰρετικῶν ἐρμηνευόμεναι καὶ προφερόμεναι τὸ ἀσεβὲς ἔχουσιν. ἀμέλει Νεστόριον εἰπόντα μὲν δύο φύσεις καὶ ἓν πρόσωπον, μὴ ὁμολογήσαντα δὲ τούτων τὴν καθ' ὑπόστασιν ἔνωσιν ἢ ἐν Ἐφέσῳ πρώτη ἀγία σύνοδος, ἣς ἐξῆρχον Κελεστῖνος καὶ Κύριλλος οἱ ἐν ὁσίαι τῇ μνήμῃ, οὐ προσεδέξατο, ἀλλὰ κατεδίκασεν. ἡμεῖς δὲ τῇ τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίαι διὰ πάντων ἀκολουθοῦντες καὶ τὴν τῶν δύο φύσεων ἔνωσιν ἐξ ὧν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ εἷς τῆς ἀγίας τριάδος ὁ θεὸς λόγος σαρκωθείς συνετέθη, καὶ τὴν τούτων διαφορὰν οὐκ ἀνηρημένην διὰ τὴν ἔνωσιν ἐν τοῖς ἀνωτέρω σαφέστερον ἀπεδείξαμεν. καὶ ἤρκει μὲν τὰ παρ' ἡμῶν εἰρημένα πληροφορῆσαι τοὺς μὴ βουλομένους φιλονικεῖν· ἀλλ' ἐπειδὴ πρὸς ἀσέβειαν ἅπαξ ἐκκλίναντες καὶ ἑτέροις ἐπιχειροῦσιν, ἀναγκαίως ἡμεῖς καὶ τὰς τοιαύτας αὐτῶν προφάσεις ματαίας ἀποδείξωμεν. φασὶ γὰρ μὴ δεῖν ὑπὸ μίμψιν γενέσθαι τὴν ἀσεβῆ ἐπιστολήν διὰ τὸ φέρεσθαι ἐν τισὶ βιβλίοις. ἀλλ' εἰ τοῦτό τις κατὰ τὴν αὐτῶν ἄνοιαν προσδέξεται, δεῖ καὶ Νεστόριον καὶ Εὐτυχέα δέχεσθαι, ἐπειδὴ πολλὰ καὶ περὶ τούτων τοῖς ἐν τῇ συνόδῳ πεπραγμένοις ἐμφέρεται. ἀλλ' οὐδεὶς τῶν εὐφρονούντων 158 τῶν τοῖς παρ' αὐτῶν λεγομένοις προσέξει τὸν νοῦν. τὰ γὰρ περὶ τῶν αἰρετικῶν ἐν ταῖς συνόδοις προφερόμενα καὶ μέρος τῶν ὑπομνημάτων γινόμενα οὐκ ἐπὶ τῷ ἐλευθερωθῆναι, ἀλλ' εἰς ἔλεγχον αὐτῶν καὶ ἐπὶ μείζονι κατακρίσει αὐτῶν τε καὶ τῶν τὰ ὅμοια αὐτοῖς φρονούντων παραλαμβάνεται. εἰ καὶ ὅτι τὰ περὶ τῆς ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς φερόμενα ὑπομνήματα ἐν τισὶ μὲν βιβλίοις, ὡς εἴρηται, ἐντέτακται, ἐν δὲ τοῖς αὐθεντικοῖς, ἐν οἷς ὑπέγραψαν οἱ ὀσιώτατοι ἐπίσκοποι, οὐδαμῶς ἠύρηται. πλὴν κάκείνῳ δεῖ προσέχειν τοὺς τὴν ἀλήθειαν ἐρευνῶντας ὅτι πολλάκις τινὰ ἐν ταῖς συνόδοις παρὰ τινῶν ἐν αὐταῖς εὐρισκομένων λέγεται ἢ κατὰ προσπάθειαν ἢ κατ' ἐναντίωσιν ἢ κατὰ ἄγνοιαν, οὐδεὶς δὲ προσέχει τοῖς κατὰ μέρος παρὰ τινῶν λεγομένοις, ἀλλὰ μόνοις τοῖς κατὰ κοινὴν συναίνεσιν παρὰ πάντων ὀριζομένοις. εἰ γὰρ κατ' ἐκείνους βουλευθεῖ τις προσέχειν ταῖς τοιαύταις ἐναντιώσεσιν, ἐκάστη σύνοδος εὐρεθήσεται ἑαυτὴν ἀνατρέπουσα. διὰ ταῦτα τοίνυν ἔδει αὐτούς, εἴπερ ὀρθῶς ἐδέχοντο τὴν ἀγίαν σύνοδον, μὴ τοιαύτας αὐτῇ μίμψεις περιάπτειν, ἀλλὰ ἀκολουθεῖν τοῖς διδασκάλοις τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ μάλιστα τῷ ἐν ἁγίοις Ἀθανασίῳ τῷ γενομένῳ τῆς Ἀλεξανδρέων

ἐπισκόπων καὶ πολλοὺς καὶ μεγάλους ἀγῶνας ἀναδεξαμένωι ὑπὲρ τῆς ὀρθῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως κατὰ πάσης αἰρέσεως καὶ μάλιστα τῶν ἀσεβεστάτων Ἀρειανῶν. τῶν γὰρ αὐτῶν Ἀρειανῶν πρὸς ἀπάτην τῶν λαῶν εἰς τὴν ἑαυτῶν μερίδα ἐπισπωμένων Διονύσιον πρὸ πολλῶν ἐτῶν τοῦ ἐν ἀγίοις Ἀθανασίου τῆς Ἀλεξανδρέων γενόμενον ἐπίσκοπον καὶ λεγόντων ὡς καὶ αὐτὸς Διονύσιος τὰ ὅμοια αὐτοῖς ἐφρόνησεν, Ἀθανάσιος ὁ μέγας τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλος πολλοῖς τρόποις ἐγγράφως ἀπέδειξεν τὴν ὀρθὴν πίστιν Διονύσιον ἐξ ἀρχῆς κηρῦσαι καὶ μηδαμῶς ἐπικοινωνῆσαι τῇ τῶν Ἀρειανῶν ἀσεβείᾳ. οὗτοι δὲ τὰ τῶν αἰρετικῶν φρονοῦντες τὴν οἰκείαν ἀσέβειαν ταύτην περιάπτειν σπουδάζουσιν. ὁποῖον δὲ ἐστὶ κατάκριμα καὶ ποία ἐπίκειται κατὰρα τοῖς εἰς πατέρας ἀμαρτάνουσιν, διδάσκει ἡμᾶς καὶ ἡ θεία γραφή. εἰ γὰρ Χὰμ ὁ υἱὸς τοῦ Νῶε θεασάμενος γυμνὸν τὸν ἴδιον πατέρα καὶ μὴ συγκαλύψας τὴν τοῦ πατρὸς σωματικὴν γύμνωσιν ἐξελθὼν ἀπήγγειλε ταύτην τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἐκεῖνοι ἱματίωι ταύτην περιεσκεπάσαν, αὐτὸς δὲ Χὰμ καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ γεννώμενοι ὑπὸ κατάραν γεγόνασιν, οἱ δὲ σκεπάσαντες εὐλογίας μεγάλης ἠξιώθησαν, πολλῶι μᾶλλον οὗτοι μείζονος καὶ ἔτι πλείονος κατακρίσεως εἰσιν ἄξιοι οἱ τὴν μηδαμῶς προσοῦσαν ἀτιμίαν τῇ συνόδωι σπουδάζοντες διὰ τῆς ἀσεβείας τῆς ἐπιστολῆς καὶ Θεοδώρου περιάπτειν αὐτῇ. ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο ἡ ἀσεβῆς ἐπιστολὴ ἢ οἱ ταύτης ἀντιποιοῦμενοι ἐκφεύζονται τὴν ἐπὶ τῇ αὐτῶν ἀσεβείᾳ κατάκρισιν, ἀλλ' οὐδὲ Θεόδωρος ὁ Ἑλληνᾶς τε καὶ Ἰουδαίους καὶ πάντας αἰρετικούς τῇ ἀσεβείᾳ ὑπερβαλλόμενος. οὗτος γὰρ πρὸς ταῖς ἄλλαις αὐτοῦ βλασφημίαις οὐκ ἠρκέσθη τῶι πρὸς τὴν ἰδίαν πλάνην παρερμηνεῦσαι τὸ σύμβολον τῶν ᾿τ᾿ι καὶ ᾿η ἀγίων πατέρων, ἀλλὰ καὶ περιφρονήσας τούτου ἕτερον σύμβολον ἐξέθετο πάσης ἀσεβείας πεπληρωμένον, ἐν ᾧ ἀναθεματίσαι τοὺς ἐτέρως φρονοῦντας ἢ παραδιδόντας ἐτόλμησεν, ὥστε ὅσον κατὰ τὴν ἐκείνου μανίαν πάντας τοὺς ἀγίους ἀποστόλους καὶ πατέρας κατακεκρίσθαι. τοῦτο δὲ τὸ ἀσεβὲς Θεοδώρου σύμβολον καὶ ἐν τῇ κατ' Ἐφεσον πρώτῃ συνόδωι προκομισθὲν καὶ ἐν Χαλκηδόνι ἀναγνωσθὲν ὑφ' ἑκατέρας συνόδου μετὰ τοῦ ἐκθεμένου καὶ τῶν δεχομένων αὐτὸ κατεκρίθη. 160 Ἐπειδὴ δὲ τινες τὸν ὑπὲρ Θεοδώρου λόγον ποιοῦμενοι προφερομένων τῶν ἀσεβῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων διὰ τὴν ἐνοῦσαν αὐτοῖς βλασφημίαν προσποιοῦνται μὲν λέγειν ὅτι ἀσεβῆ ταῦτα τυγχάνει, αὐτὸν δὲ τὸν τὴν τοιαύτην ἀσεβείαν ἐξεμέσαντα παραιτοῦνται ἀναθεματίζειν, θαυμάζομεν τὴν τούτων ἄνοιαν ὅτι τῇ θείᾳ τολμῶσιν ἐναντιοῦσθαι γραφῇ φανερώς λεγούσῃ ὅτι 20 ἐν ἴσωι μισητὰ θεῶι καὶ ὁ ἀσεβῶν καὶ ἡ ἀσέβεια αὐτοῦ²⁰. καὶ γὰρ τὸ πραχθὲν σὺν τῶι δράσαντι κολασθήσεται. εἰ δὲ ὁμοίως τῇ αὐτοῦ ἀσεβείᾳ μισητὸς θεῶι καὶ ὁ ἀσεβῶν, πρόδηλον ὡς ὁ τοιοῦτος κεχώρισται τοῦ θεοῦ καὶ τῶι ἀναθέματι δικαίως ὑποβάλλεται. τὸ γὰρ ἀνάθεμα οὐδὲν ἕτερον σημαίνει ἢ τὸν ἀπὸ τοῦ θεοῦ χωρισμόν, ὡς ἐν τῇ παλαιᾷ καὶ τῇ καινῇ διαθήκῃ τὸ περὶ τοῦ ἀναθέματος κρίμα δηλοῖ. ὅτι δὲ καὶ ὁ κύριος τοὺς μὴ μένοντας ἐν τῶι τῆς ἀληθείας αὐτοῦ λόγῳ κεχωρισμένους εἶναι λέγει τῆς ἐκκλησίας, ἐν τῶι κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίῳ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους διαλεγόμενος οὕτω φησίν· 20 πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν δοῦλός ἐστιν τῆς ἀμαρτίας. ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα, ὁ δὲ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα²⁰. ὅτι δὲ τὴν παρὰ τοῦ κυρίου ὠνομασμένην οἰκίαν ἡ θεία γραφή ἐκκλησίαν θεοῦ ζῶντος καλεῖ, ὁ ἀπόστολος μαρτυρεῖ ἐν τῇ πρὸς Τιμόθεον πρώτῃ ἐπιστολῇ. εἰ δὲ λέγουσὶ τινες μὴ δεῖν Θεόδωρον μετὰ θάνατον ἀναθεματίζεσθαι, ἴστωσαν οἱ τὸν τοιοῦτον αἰρετικὸν ἐκδικοῦντες ὡς πᾶς αἰρετικὸς μέχρι τέλους τῇ οἰκείᾳ πλάνῃ ἐμμείνας δικαιότερον διηνεκεῖ ἀναθεματισμῶι καὶ μετὰ θάνατον ὑποβάλλεται. καὶ τοῦτο ἐπὶ πολλοῖς γέγονεν αἰρετικοῖς ἀρχαιοτέροις τε καὶ τοῖς ἐγγυτέρω, τουτέστιν Βαλεντίνωι Βασιλείδῃ Μαρκίωι Κηρίνθωι Μανιχαίωι Εὐνομίωι καὶ Βονόσωι· τοῦτο δὲ αὐτὸ καὶ ἐπὶ Θεοδώρῳ γέγονεν καὶ ἐν ζωῇ κατηγορηθέντι καὶ μετὰ θάνατον ἀναθεματισθέντι

ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων, οἷς εἰ μὴ βούλονται πείθεσθαι ὡς αἰρετικοὶ οἱ τούτου ἀντιποιοῦμενοι, τῇ γοῦν παρ' αὐτῶν ἐκδικουμένῃ ἀσεβεῖ ἐπιστολῇ πιστευσάτωσαν, ἥτις εἰ καὶ τὰ μάλιστα Θεόδωρον ἐκδικεῖ, ὅμως φανερῶς λέγει ὅτι καὶ ἐπ' ἐκκλησίας παρὰ ἁγίων πατέρων ἀνεθεματίσθη καὶ ἐξ ἐκείνου πολλὴ ζήτησις γέγονεν περὶ τῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων ὡς ἀσεβείας δηλονότι πεπληρωμένων. τοῦτο δὲ ἐποίουν τῆνικαῦτα οἱ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἐφ' ᾧ μὴ τοὺς ἀπλουστέρους ἐντυγχάνοντας τοῖς ἐκείνου ἀσεβέσι συγγράμμασι τῆς ὀρθῆς παρατρέπεσθαι πίστεως. ὅτι δὲ οἱ ἀσεβεῖς εἰ καὶ μὴ τὸν κατὰ πρόσωπον ἐν ζωῇ δέξωνται ἀναθεματισμόν, ὅμως καὶ μετὰ θάνατον ἀναθεματίζονται ὑπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, δείκνυται ἐκ τῶν ἁγίων συνόδων. ἡ μὲν γὰρ ἐν Νικαίᾳ τοὺς τὸ ἀσεβὲς Ἀρείου φρόνημα πρεσβεύοντας ἀνωνύμως ἀνεθεμάτισεν, ἡ δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν Μακεδονίου ἀσεβεστάτην αἴρεσιν, ἀλλ' ὅμως ἡ ἁγία τοῦ θεοῦ ἐκκλησία καὶ μετὰ θάνατον Ἀρείου καὶ Μακεδόσιον ὀνομαστὶ ἀναθεματίζει. ἐκ πολλῶν δὲ τῶν ἀποδείξεων ἐλεγχόμενοι ὡς ἀσεβοῦσι, διὰ κενῆς οἱ Θεοδώρου καὶ τῆς ἀσεβείας αὐτοῦ ἀντιποιοῦμενοι ἐφ' ἐτέραν ματαίαν πρόφασιν καταφεύγουσιν λέγοντες μὴ δεῖν αὐτὸν ἀναθεματισθῆναι διὰ τὸ ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῶν ἐκκλησιῶν τετελευτηκέναι. ἔδει δὲ αὐτοὺς εἰδέναι ὡς ἐκεῖνοι τελευτῶσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῶν ἐκκλησιῶν οἱ τὸ κοινὸν τῆς εὐσεβείας δόγμα τὸ ἐπὶ τῆς καθολικῆς κηρυττόμενον ἐκκλησίας μέχρι τέλους φυλάξαντες, οὗτος δὲ τῇ οἰκείᾳ ἐντελευτήσας ἀσεβεῖ ἀπὸ πάσης ἐκκλησίας ἐξεβλήθη. ἀμέλει 162 τοὶ καὶ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς ἐν Μοψουεστίᾳ ἐκκλησίας, ἐν ἧί λέγεται ἐπίσκοπος γεγενῆσθαι, διὰ τὰς βλασφημίας, δι' ἄσπερ Ἑλλησὶ τε καὶ Ἰουδαίοις καὶ Σοδομίταις παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων συνηριθμήθη, ἀπήλειψαν ἐξ ἐκείνου τῶν ἱερῶν τῆς ἐκκλησίας διπτύχων τὴν αὐτοῦ προσηγορίαν, ὡς τὰ περὶ τούτου συστάνα κατὰ τὴν αὐτὴν πόλιν παρὰ τῇ συνόδῳ τῆς ἐπαρχίας ὑπομνήματα δείκνυσιν. θαυμάζομεν τοίνυν τοὺς ἐκδικούντας Θεόδωρον οἰκειομένους αὐτὸν τε καὶ τὴν αὐτοῦ ἀσεβείαν, ὅπου γε ἡ ἐκκλησία, ἐν ἧί γέγονεν ἐπίσκοπος, ὡς αἰρετικὸν ἐκ πολλῶν τῶν χρόνων αὐτὸν ἀπεβάλετο. ὅτι δὲ ἐπὶ κατακρίσει οἰκείᾳ τὴν τοιαύτην προβάλλονται πρόφασιν οἱ Θεόδωρον ἐκδικούντες, ἔξεστιν γινῶναι καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἐπὶ Ἰούδα γενομένου φοβεροῦ κρίματος. ἐκεῖνος γὰρ νομίσας λανθάνειν τὸν τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων γινώσκοντα ἐκοινωνήσεν τῶν μυστηρίων τοῖς ἀποστόλοις, ἀλλ' ὅμως οὐδὲν αὐτὸν ὤνησεν ἢ μετὰ ὑποκρίσεως κοινωνία. ἀλλ' οὐδὲ τὸ καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ δώδεκα ὀνομασθῆναι τοὺς μαθητάς, ὡς φησὶν Ἰωάννης ὁ εὐαγγελιστὴς λέγων 20Θωμᾶς δὲ ὁ λεγόμενος Δίδυμος εἰς τῶν δώδεκα οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν, ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς 20 ἢ ἐξαίρει τὸν Ἰούδαν τῆς κατακρίσεως ἢ συναριθμεῖσθαι ποιεῖ τοῖς ἀποστόλοις. ἀμέλει τοὶ μετὰ τὴν τοῦ κυρίου ἀνάληψιν οἱ ἀπόστολοι δι' οἰκείας ψήφου τὸν αὐτὸν Ἰούδαν καὶ μετὰ θάνατον κατεδίκασαν καὶ ἕτερον ἀντεισήγαγον. ὅτι δὲ ματαίαν πρόφασιν προβάλλονται λέγοντες μὴ δεῖν τοὺς τελευτῶντας αἰρετικούς ἀναθεματίζεσθαι, καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν τοῦ κυρίου ῥημάτων ἀποδείξωμεν. τοὺς γὰρ ἀσεβεῖς καὶ ἔτι ζῶντας νεκροὺς ὀνομάζει λέγων 20ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς 20, ὡσπερ οὖν καὶ τοὺς δικαίους τελευτήσαντας ζῶντας ἀποκαλεῖ. λέγει γὰρ περὶ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ὅτι ὁ θεὸς οὐκ ἔστιν νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. εἰ τοίνυν κατὰ τοὺς ἐκείνων λόγους οὐ χρὴ τοὺς αἰρετικούς τελευτῶντας ἀναθεματίζεσθαι, οὐδὲ ζῶντες αἰρετικοὶ ἀναθεματισθήσονται, οὕς ὁ κύριος νεκροὺς ἀποκαλεῖ διὰ τὸ ἀποκεχωρισμένους αὐτοὺς εἶναι αὐτοῦ τοῦ εἰπόντος 20ἐγὼ εἰμι ἢ ζωῆ 20, καὶ κατ' αὐτοὺς λοιπὸν οὔτε ζῶντες οὔτε τελευτῶντες αἰρετικοὶ ἀναθεματισθήσονται καὶ μάτην κατ' ἐκείνους ἢ ἀποστολικὴ διδασκαλία παραδέδωκεν ἀναθεματίζεσθαι τοὺς παραδιδόντας παρ' ὃ παρελάβομεν· μάτην αἱ ἅγιοι σύνοδοι τοὺς αἰρετικούς κατέκριναν· μάτην καὶ οἱ ἄλλοι ἅγιοι πατέρες καὶ διδάσκαλοι τῆς ἐκκλησίας τοὺς

αίρετικούς άνεθεμάτισαν. μέμψονται δὲ καὶ Ἱερεμίαι τῶι προφήτῃ εἰπόντι 20 Ἐπικατάρατος ὁ ποιῶν τὰ ἔργα κυρίου ἀμελῶς 20 καὶ Δαυὶδ τῶι προφήτῃ λέγοντι 20 Ἐπικατάρατοι οἱ ἐκκλίνοντες ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου 20 καὶ συντόμως εἶπεῖν πάσῃ τῇ θείᾳ γραφῇ πολλαχοῦ τὰς τοιαύτας κατακρίσεις ἐπαγούσῃ τοῖς ἀσεβέσιν. εἰ δὲ οἱ ἀμελῶς ποιῶντες τὰ ἔργα κυρίου καὶ ἀμαρτάνοντες περὶ τὰς αὐτοῦ ἐντολὰς τοιαύταις κατακρίσεσιν ὑποβάλλονται, πόσω μᾶλλον Θεόδωρος ὁ ἀσεβῆς ὁ τοιαῦτα κατ' αὐτοῦ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ βλασφημήσας δικαιοτέρον κατακέκριται καὶ ἀναθεματίζεται. Καὶ ἦρκει μὲν ταῦτα πρὸς ταῖς παρατεθείσας ἀνωτέρω τε καὶ ἐν ἑτέροις ἡμῶν λόγοις ἀποδείξει περὶ τοῦ δεῖν καὶ μετὰ τελευτῆν τοὺς αίρετικούς κατακρίνεσθαι καταισχῦναι τοὺς Θεοδώρου μεταποιουμένους καὶ παῦσαι τῆς τοιαύτης ἀσεβείας. διὰ δὲ τὸ ἐνφιλονείκως τοῖς αὐτοῖς ἐπιμένειν τὸ πλέον ἐροῦμεν ὅτι τινὲς τῶν συναχθέντων ἐν τῇ κατὰ Νίκαιαν ἀγία συνόδῳ καὶ ὑπογράψαντες τῶι ἐκτεθέντι παρ' αὐτῆς ὄρωι ἤτοι συμβόλῳ τῆς πίστεως, ἐπειδὴ 164 μετὰ ταῦτα ἐναντία φρονήσαντες ἐφάνησαν, οἱ μὲν ζῶντες, οἱ δὲ μετὰ θάνατον ἀνεθεματίσθησαν παρὰ Λαμάσου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ τῆς ἐν Σαρδικῇ οἰκουμενικῆς συνόδου, καθ' ἃ μαρτυρεῖ ὁ ἐν ἀγίοις Ἀθανάσιος, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἀγία σύνοδος Δόμνον τὸν Ἀντιοχείας γενόμενον ἐπίσκοπον μετὰ θάνατον κατεδίκασεν τολμήσαντα μόνον γράψαι δεῖν παρασιωπηθῆναι τὰ ἱβ κεφάλαια τοῦ ἐν ἀγίοις Κυρίλλου. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Θεοδώρου ἀντιποιοῦμενοι αίρετικοὶ πάσης προτάσεως καὶ ἐγχειρήσεως ἐκπεπτωκότες ἐπιχειροῦσι λέγειν πρὸς ἀπάτην τῶν ἀγνοούντων ὡς ὁ τῆς ὁσίας μνήμης Κύριλλος ἐν τινὶ μέρει ἐπιστολῆς τοῦτον ἐπήνεσεν, ἐκ πολλῶν ἀποδείκνυται ὅτι οὐ συμβαίνει τὸ αὐτῶν ἐγχείρημα τοῖς εἰρημένοις παρὰ τοῦ ἐν ἀγίοις Κυρίλλου ἐν διαφόροις αὐτοῦ λόγοις κατὰ τοῦ δυσσεβοῦς Θεοδώρου, ἐν οἷς ἀσεβέστερον αὐτὸν πάντων τῶν ἄλλων αίρετικῶν ἀποδείξας εἶτα οὐκ ἐνεγκὼν τὸ πλήθος τε καὶ μέγεθος τῶν αὐτοῦ βλασφημιῶν τῶν εἰρημένων κατὰ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπεφθέγγατο οὕτως εἰπὼν 20 Ἐξέστη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ τούτῳ καὶ ἔφριξεν ἐπὶ πλέον σφόδρα, λέγει κύριος 20. ὦ τῆς ἀφορήτου σκαιότητος, ὦ γλώσσης λαλούσης ἀδικίαν κατὰ τοῦ θεοῦ καὶ φρενὸς ὑψοῦ τὸ κέρας αἰρούσης. Καὶ πάλιν Ἐπίθες, ἄνθρωπε, τῇ σαυτοῦ γλώττῃ θύραν καὶ μοχλόν, παῦσαι τὸ κέρας εἰς ὕψος ἐπαίρων καὶ λαλῶν ἀδικίαν κατὰ τοῦ θεοῦ. μέχρι τίνος ἐπιπηδαῖς ἀνεξικακοῦντι Χριστῶι; εἰς νοῦν ἔχε τὸ γεγραμμένον παρὰ τοῦ θεσπεσίου Παύλου 20 οὕτω δὲ ἀμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ πλήττοντες αὐτῶν ἀσθενοῦσαν τὴν συνειδήσιν εἰς Χριστὸν ἀμαρτάνετε 20. καὶ ἵνα τι καὶ ἐκ προφητικῶν φθέγγωμαι βιβλίων, ἐδικαιώθη Σόδομα ἐκ σοῦ, νενίκηκας τὰς Ἑλλήνων ἀθυροστομίας ἃς ἐποίησαντο κατὰ Χριστοῦ μωρίαν ἡγούμενοι τὸν σταυρόν, οὐδὲν ὄντα διέδειξας τὰ τῆς Ἰουδαικῆς ἀπονοίας ἐγκλήματα. Τούτων τοίνυν οὕτως ἐπὶ κατακρίσει τοῦ ἀσεβοῦς Θεοδώρου ὑπὸ τοῦ ἐν ἀγίοις Κυρίλλου εἰρημένων εἰ καὶ δοιή τις κατὰ τοὺς ἐκείνων λόγους τὸν ἐν ἀγίοις Κύριλλον εἰρηκέναι τι ὑπὲρ Θεοδώρου, οὐδὲ τοῦτο ἐξαιρεῖται αὐτὸν τῆς κατακρίσεως. εὐρίσκομεν γὰρ ὡς πολλοὶ τῶν ἁγίων πατέρων τινὰς τῶν αίρετικῶν ἀπεδέξαντο, ὡσπερ καὶ οἱ ἐν ἀγίοις Δάμασος καὶ Ἀθανάσιος καὶ Βασίλειος Ἀπολινάριον, καὶ Λέων δὲ ὁ τῆς ὁσίας μνήμης Εὐτυχέα, καὶ ὅμως ἐπειδὴ φανερὰ γέγονεν ἡ τούτων ἀσέβεια, οὐκ ἐξέφυγον διὰ τὴν τοιαύτην ἀποδοχὴν οἱ αίρετικοὶ τὴν μετὰ ταῦτα εἰς οἰκεῖον πρόσωπον καὶ τὴν αὐτῶν ἀσέβειαν γενομένην κατάκρισιν τε καὶ ἀναθεματισμόν. Τοσαύτη δὲ ἐστὶν ἡ μανία τῶν Θεοδώρον ἐκδικούντων ὅτι τολμῶσι καταψεύδεσθαι καὶ Γρηγορίου τοῦ θεολόγου καὶ Ἰωάννου τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἐπιστολὰς πρὸς τὸν αὐτὸν Θεόδωρον ἀποστειλάντων πεπληρωμένας ἐπαίνου, ὅπερ ψεύδους ἐστὶ μεστόν. Γρηγόριος μὲν γὰρ ὅτε ὑπὲρ 166 τῆς ἀληθείας ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγωνισάμενος καὶ τοὺς λαοὺς ἀπὸ τῆς τῶν

Ἀρειανῶν πλάνης εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ἐπιστρέψας εἰς τὴν οἰκείαν ἐπανῆλθε πατρίδα, τὰς παρὰ τῶν αἰρετικῶν κακούργως προφερομένας ἐπιστολάς οὐ πρὸς Θεόδωρον τὸν Μοψουεστίας ἔγραψεν, ἀλλὰ πρὸς Θεόδωρον ἐπίσκοπον Τυάνων, ἣτις ἐστὶν τῆς δευτέρας Καππαδοκίας μητρόπολις. τῆς δὲ αὐτῆς χώρας εἰσὶν καὶ Ναζιανζός, ἧς γέγονεν ἐπίσκοπος ὁ αὐτὸς ἐν ἀγίοις Γρηγόριος, καὶ Ἀριανζός τὸ χωρίον, ὅθεν ὤρμητο. τοῦτο γὰρ καὶ αὐταὶ σαφῶς δηλοῦσιν αἱ ἐπιστολαὶ μνημονεύουσαι ἐθῶν καὶ συνόδων καὶ τοῦ αὐτοῦ χωρίου Ἀριανζοῦ καὶ ἐτέρων χωρίων τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας καὶ μηνὸς τῆι ἐπιχωρίω διαλέκτῳ Καππαδοκῶν ὠνομασμένου καὶ Βοσπορίου ἐπισκόπου ὑπὸ τὸν αὐτὸν τελούντος Κολωνίας τῆς πόλεως καὶ ἐτέρων ἐπισκόπων καὶ χωρεπισκόπων καὶ μοναστηρίων ὑπὸ τὸν αὐτὸν τελούντων Θεόδωρον μνημονεύουσαι, ὧν καὶ μέχρι νῦν σώιζεται τὰ αὐτὰ ὀνόματα. ποία δὲ μετουσία Καππαδόκαις πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς δευτέρας Κιλικίας ἢ τότε ἢ νῦν ὑπάρχει διαμερισμένης τῆς τῶν ἐπαρχιῶν τούτων διοικήσεως; ἢ ποίους ἐπισκόπους ὑφ' ἑαυτὸν ἔχειν ἠδύνατο ὁ Μοψουεστίας ἐπίσκοπος αὐτὸς ὑπὸ τὸν τῆς αὐτῆς δευτέρας Κιλικίας μητροπολίτην τελῶν; Ἰωάννης δὲ ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἔγραψεν ἐπιστολὴν πρὸς Θεόδωρον τὸν Μοψουεστίας, οὐκ ἐπαίνων δέ, ἀλλὰ μέμψεων καὶ ἐπιτιμήσεων οὖσαν μεστὴν ὡς ἐκπεσόντος αὐτοῦ τῆς θεοσεβείας. συνασκήσας γὰρ αὐτῷ τὸν μονήρη βίον ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ μοναστηρίῳ τῆς ἐκεῖσε συνδιαγωγῆς ἀναμιμήσκει αὐτόν. καὶ ταῦτα μαρτυροῦσιν Σωιζομενὸς καὶ Ἡσύχιος καὶ Σωκράτης καὶ Θεοδώρητος ὁ πολλοὺς ὑπὲρ Θεοδώρου λόγους τε καὶ ἐπαίνους ἐκτείνας. εἰ δὲ προφέρουσιν μαρτυρίας Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχείας καὶ τῆς ὑπ' αὐτὸν Ἀνατολικῆς συνόδου ὑπὲρ Θεοδώρου καὶ τῆς αὐτοῦ ἀσεβείας γενομένης, ἀνάγκη αὐτοὺς κάκεῖνα δέξασθαι ἅπερ ὅσον τό γε ἐπ' αὐτοῖς εἰς κατάκρισιν τοῦ ἐν ἀγίοις Κυρίλλου καὶ ἀθέτησιν τῆς ὀρθῆς πίστεως οἱ περὶ Ἰωάννην ἐτόλμησαν, καὶ ἅπερ ἔγραψαν Νεστόριον καὶ τὴν αὐτοῦ κακοδοξίαν ἐπὶ πλεῖστον χρόνον ἐκδικοῦντες. καὶ τοῦτο δείκνυται ἐκ διαφορῶν αὐτῶν λόγων τε καὶ ἐπιστολῶν πρὸς Θεοδόσιον τὸν τῆς εὐσεβοῦς λήξεως καὶ ἐτέρους διαφορῶν γραφειῶν. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως· ἵνα δὲ μηδὲν τῆς ἀκριβείας παραλείψωμεν, ἀναγκαῖον ἐνομίσαμεν μνησθῆναι καὶ τῶν γραφέντων παρὰ Αὐγουστίνου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης ἐπισκόπου ἐν Ἀφρικῇ γενομένου. ζητήσεως γὰρ τινος περὶ Καικιλιανοῦ μετὰ θάνατον αὐτοῦ κινήσεως ὡς τῆς ἐκκλησιαστικῆς παρατραπέντος παραδόσεως, καὶ τινων τούτου χάριν χωρισάντων ἑαυτοὺς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας γράφει πρὸς Βονιφάτιον ὁ αὐτὸς τῆς ὁσίας μνήμης Αὐγουστίνος ὡς οὐκ ἔδει τινὰς διὰ τοῦτο χωρίσαι ἑαυτοὺς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας· εἰ γὰρ ἀληθῆ ὑπῆρχεν τὰ ἐπαγόμενα Καικιλιανῶι καὶ ἐφανερῶθη ἐναντία φρονήσας τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως, καὶ μετὰ θάνατον ἂν τοῦτον ἀναθέματι ὑπέβαλον. ἀλλὰ καὶ κανὼν τῆς ἀγίας ἐν Ἀφρικῇ συνόδου διαγορεύει τοὺς ἐπισκόπους τοὺς τὴν οἰκείαν περιουσίαν ἢ ἐν διαθήκῃ ἢ ἐξ ἀδιαθέτου αἰρετικῶι παραπέμποντας χρῆναι καὶ μετὰ θάνατον ἀναθεματίζεσθαι. πρὸς τούτοις δὲ ἅπασι τίς ἀγνοεῖ 168 τὰ ἐν τοῖς ἡμετέροις χρόνοις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης γεγόμενα κατὰ Διοσκόρου ὡς οὐδὲν περὶ πίστιν ἡμαρτηκῶς διὰ μόνην ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν μετὰ θάνατον παρ' αὐτῆς τῆς κατὰ Ῥώμην ἀγιωτάτης ἐκκλησίας ἀνεθεματίσθη; εἰ τοίνυν οἱ μηδὲν εἰς πίστιν πταίσαντες ἐπίσκοποι διὰ κατάστασιν ἐκκλησιαστικὴν καὶ διὰ χρηματικὴν αἰτίαν ἀναθέματι καὶ μετὰ θάνατον ὑποβάλλονται, πόσω μᾶλλον Θεόδωρος ὁ εἰς αὐτὸν τὸν θεὸν ἀσεβήσας; Ὅσον δὲ πρὸς τὴν ἄνοιαν τῶν λεγόντων μὴ δεῖν ἀναθεματίζεσθαι μετὰ θάνατον τοὺς ἐν τῇ οἰκείᾳ ἀσεβείᾳ τελευτώντας, ἔδει μηδὲ τοὺς ἀδίκως κατακριθέντας πατέρας μετὰ θάνατον ἀνακαλεῖσθαι, ὅποῖον συμβέβηκεν καὶ ἐπὶ Ἰωάννῃ τῷ ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ γενομένῳ ἐπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας μετὰ θάνατον ἀνακληθέντι καὶ ἐπὶ Φλαβιανῶι τῷ τῆς

όσιας μνήμης καὶ αὐτῶι Κωνσταντινουπόλεως γενομένωι ἐπισκόπωι, ἀδίκως μὲν ἐν ζωῆι κατακριθέντι, δικαίως δὲ μετὰ θάνατον ἀνακληθέντι ὑπὸ τε τοῦ τῆς όσιας μνήμης πάπα Λέοντος καὶ τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἀγίας συνόδου, ἐντεῦθεν τε συμβαίνει κατὰ τοὺς ἐκείνων λόγους τοὺς μὲν αἰρετικούς τοῖς ἀγίοις πατράσιν συναριθμεῖσθαι οἷα ἐλευθέρους ἀφιεμένους τῆς ὀφειλομένης αὐτοῖς κατακρίσεως, τοὺς δὲ ἀγίους πατέρας ἀδίκως καταδικασθέντας τοῖς αἰρετικοῖς συνάπτεσθαι οἷα μὴ λυομένης τῆς ἐπ' αὐτοῖς ἀδίκου κατακρίσεως. ἀξιοπιστότερος δὲ πάντων ἐστὶν διδάσκαλος ὁ κύριος καὶ θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς περὶ ἑαυτοῦ λέγων 20οῦτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον. οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἵνα κρίνηι τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῆι ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται, ὁ δὲ μὴ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ²⁰. καὶ τὸ πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον διὰ τοῦ προφήτου Δαυὶδ λέγει τοὺς ἀσεβεῖς μὴ ἀναστήσεσθαι ἐν κρίσει. τῆς οὖν τοιαύτης τοῦ κυρίου ἀποφάσεως ἐξενεχθείσης κατὰ παντὸς ἀσεβοῦς καὶ οὐδὲν διαστελλούσης μεταξὺ ζώντων καὶ νεκρῶν αἰρετικῶν πῶς τολμῶσιν ἀντιπίπτειν τῆι τοιαύτη ἀποφάσει καὶ τοὺς ἅπαξ ἀσεβήσαντας καὶ διὰ τοῦτο ἤδη ὑπὸ τοῦ κυρίου κατακεκριμένους λέγειν μὴ δεῖν μετὰ θάνατον κατακρίνεσθαι; καὶ ὁ θεὸς δὲ ἀπόστολος ὁ Χριστὸν ἐν ἑαυτῶι ἔχων λαλοῦντα οὐ μόνον κατὰ ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ κατ' ἀγγέλων τὴν τοιαύτην ἐπήγαγεν ἀπόφασιν εἰπὼν ἐν τῆι ἐπιστολῆι τῆι πρὸς Γαλάτας· 20ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζεται ὑμᾶς παρ' ὃ εὐαγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι ἄλλιν λέγω· εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω²⁰. καὶ τίς οὕτως ἀσεβῆς ὡς τολμῆσαι εἰπεῖν ὡς τὰ παρὰ Θεοδώρου ἀσεβῶς συγγραφέντα ἢ μέρος αὐτῶν παρεδόθη ποτὲ τῆι ἀγίαι τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαι, ἀλλ' οὐκ εὐθὺς ὁ τολμήσας τι τοιοῦτο παραφθέγγασθαι ἀναθέματι καθυπεβλήθη παρὰ τῶν ἀγίων πατέρων; Εἴ τις τοίνυν μετὰ τὴν τοιαύτην ὀρθὴν ὁμολογίαν καὶ κατάκρισιν τῶν αἰρετικῶν τῆς εὐσεβοῦς ἐννοίας σωιζομένης περὶ ὀνομάτων ἢ συλλαβῶν ἢ λέξεων ζυγομαχῶν χωρίζει ἑαυτὸν τῆς ἀγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὡσπερ ἐν ὀνόμασι μόνοις καὶ λέξεσι κειμένης ἡμῖν τῆς εὐσεβείας, ἀλλ' οὐκ ἐν πράγμασιν, ὁ τοιοῦτος ὡς τοῖς σχίσμασιν χαίρων λόγον ὑφέξει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀπατωμένων ἢ ἀπατηθησομένων τῶι μεγάλωι θεῶι καὶ σωτῆρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῶι ἐν ἡμέραι κρίσεως.